

# **Válogatás a Civil Közoktatási Platform szakmai anyagaiból**

**Figyelemfelhívás  
a Pintér miniszter úr által hiányolt  
javaslatokra**



Civil Közoktatási Platform  
Budapest, 2022. december 21.

[www.ckpinfo.hu](http://www.ckpinfo.hu)





Tisztelt Miniszter Úr!

A december 16-i találkozón tartott beszédében Ön kifogásolta, hogy a tiltakozó tanárok csak azt sorolják fel, hogy mi nem jó, ahelyett, hogy megoldásokat javasolnának.

Nyilván Ön is tudja, hogy szakpolitikai javaslatok kidolgozása elsősorban a kormányzat megbízásából dolgozó háttérintézmények, szakmai műhelyek feladata lenne – ezeket azonban 2010 óta a kormányzat sorra megszüntette. Ma Magyarországon a kormányzat nem megalapozottan, nem szakmai kutatások, hatástanulmányok eredményei alapján hoz szakmapolitikai döntéseket.

Ennek ellenére az Ön által hiányolt megoldási javaslatok léteznek. A pedagógus, szakértői, szülői és diák szervezeteket összefogó Civil Közoktatási Platform 2016 óta számos, sok érintett által megvitatott, rendszerszintű, illetve egy-egy problémára koncentrált javaslatot dolgozott ki és hozott nyilvánosságra. Erre a találkozó előtt Önhöz eljuttatott nyílt levélben is felhívtuk a figyelmet.

Sajnálatos, hogy ezeknek a javaslatoknak a létéről az azokat ismerő Köznevelési Államtitkárság nem tájékoztatta Önt.

A most átadott csomagban megtalálhatja a Civil Közoktatási Platform kiadványait és egy válogatást a Platform szakmai anyagaiból. Az összeállításakor az elsődleges szempontunk a gyorsaság volt, így a gyűjtemény nem teljes és a külalakra sem tudtunk kellően figyelni. Vannak olyan anyagok, amikre csak utalunk – érdeklődés esetén ezeket is prezentálni tudjuk. A gyűjteményt kiegészítettük az Agóra Oktatási Kerekasztal Oktatási Alapvetéseivel, hogy szemléltessük: megoldásajánlások már 2013-ban is születtek, melyek az oktatás problémáira kerestek korszerű válaszokat. Látni fogja, hogy ezek helyzetelemzést követően megszületett, megalapozott és a 21. századi közpolitikaalkotásnak megfelelően széles körben megvitatott szakmai válaszok.

Természetesen más oktatási civil szervezetek is létrehoztak megismerésre méltó szakmai anyagokat, és kormányzattól független szakértői műhelyekben is születtek tudományos igényű szakmai anyagok.

Utóbbiak közül fel szeretnénk hívni a figyelmét a közelmúltban született, Zárótanulmány az emberierőforrás-szűkösségekről a magyar közoktatásban c. tanulmányra, mely az Európai Bizottság megbízásából készült, és tudományos módszerekkel vizsgálta meg a pedagógusok helyzetét, és a megoldásokat is jelezte. Ennek ismerete segíthet az Ön által idézett statisztikai adatok megfelelő értelmezésében.

Budapest, 2022. december 21.

*Civil Közoktatási Platform*



# TARTALOM

## I. Kiemelten ajánlott olvasmányok

Azon szakmai javaslatok, melyek ma is túlnyomórészt aktuálisak, így egy tartalmas párbeszéd alapjai lehetnek.

**2022.12.15.** ■ **Sürgős a 9 pont szellemében**  
6. OLDAL

**Szabad tankönyv-választás** ■ **2022.11.02.**  
7. OLDAL

**2022.10.23.** ■ **9 pont**  
8. OLDAL

**Van másik!** ■ **2020.03.06**  
**A CKP alterNATíva** KÜLÖN KIADVÁNY

**2019.06.20** ■ **Tanév végi a szakképzés átalakításáról**  
15. OLDAL

**AlterNATíva** ■ **2017**  
KÜLÖN KIADVÁNY

**2016.12.09.** ■ **Kockás könyv**  
KÜLÖN KIADVÁNY  
Kockás füzet  
Kockás táblázat

**CKP 12 pont** ■ **2016.03.01.**  
**az akut problémákról** 19. OLDAL

**2013.10.** ■ **Agóra: Oktatási alapvetések**  
KÜLÖN KIADVÁNY

## II. További ajánlott olvasmányok

A CKP szakmai – szakértői produktumai. Két év – közel 40 kérdéskör.....55. oldal

CKP-mérleg: 2 év – 60 megnyilatkozás.....60. oldal

## III. Honlapunk használata,

mely további szakmai anyagok megtalálását segíti.....62. oldal

# SÜRGŐS, ELENEDHETETLEN INTÉZKEDÉSEK A 9 PONT SZELLEMÉBEN

2022-12-15

<https://ckpinfo.hu/2022/12/15/surgos-elengedhetetlen-intezkedesek-a-9-pont-szellemben/>

Pintér Sándornak írt [nyílt levelünkben](#) felsoroltuk azokat a sürgős, elengedhetetlen intézkedéseket, amelyeket még a követelt rendszerszintű változtatások előtt meg kellene, meg lehetne hozni. A Pintér Sándornak írt nyílt levélhez mellékelte az intézkedéslista:

1. **Retorziók megszüntetése:** Az elbocsátott pedagógusok visszavétele; az elbocsátások leállítása;
2. **Sztrájkkövetelések:** Érdemi tárgyalások a sztrájkkövetelésekről; a sztrájkjog korlátozásának visszavonása;
3. **Rezsitámogatás:** AZ SNI-sek és hátrányos helyzetű, roma diákok számára szolgáltató civil fenntartású iskolák, tanodák, segítők fennmaradásához szükséges rezsitámogatás biztosítása;
4. **Tanszabadság:** A NAT2020-ban a részletesen szabályozó elemek kiiktatása, kerettantervek kötelező jellegének megszüntetése, a szabad tankönyvválasztás megvalósítása; a tantárgyakra vonatkozó óraszámok iskolai megállapításának szabaddá tétele az át nem léphető teljes heti óraszámmaximumok rögzítésével; az intézményi tanulásszervezési szabályok erőteljes deregulációja
5. **Iskolaérettség:** Az iskolaérettség megállapítása régi rendszerének visszaállítása, SNI-sek további 1 évig óvodában maradási lehetőségének visszaállítása; a kötelező óvodáztatás alapelveinek megőrzése mellett a belépés szabályainak, valamint az óvodába járás rugalmas kezelésének biztosítása; alternatív megoldások (pl. bölcsődében maradás, Biztos Kezdet gyerekház) engedélyezése
6. **Óvodapedagógusok:** Óvodában szakképzettségi előírás visszaállítása a délutáni időszakra is
7. **Nyugdíjasok:** Nyugdíj melletti foglalkoztatás tilalmának végleges megszüntetése
8. **Intézményi önállóság:** Az iskolák számára önálló költségvetés biztosítása, az igazgatók (intézményvezetők) számára döntési jogkörök visszaadása
9. **Életpályamodell:** A minősítési és szakmai ellenőrzési rendszer újragondolása, a portfólióírási kötelezettség eltörlése
10. **Iskolai demokrácia:** Az iskolai közösségek számára a véleményezés, egyetértés jogának biztosítása (igazgatói kinevezések, intézményi tervezés stb.)
11. **Társadalmi egyeztetés:** A jogszabálytervezetek törvény által előírt egyeztetési kötelezettségének maradéktalan betartása; az egyeztető testületek (pl. Köznevelési Kerekasztal, Országos Köznevelési Tanács) működésének átláthatósága, a napirend és az elfoglalt álláspontok megismerhetősége
12. **Segítő szolgáltatások:** Segítő szakemberek, szakszolgálati dolgozók törvényben előírt létszámának biztosítása, illetve annak növelése
13. **eKréta:** Az oktatási nyilvántartás (eKréta) szabályozásának adatvédelmi, valamint célszerűségi és hatékonysági szempontú áttekintése, módosítása
14. **Jogszabályok, jogorvoslat:** Utasítások, hivatali előírások helyett rendeleti szabályozás visszaállítása; jogszabályban biztosított jogorvoslati lehetőség és szankciók a szabályok be nem tartása esetére

Civil Közoktatási Platform, 2022. december 15.



# A SZABAD TANKÖNYVVÁLASZTÁSRÓL

2022-11-02

**Állításunk: a TANOSZ (adatokkal) tudja igazolni, hogy a szabad tankönyvválasztás bevezetése/megvalósítása**

- **nem igényel költségvetési többletforrást;**
- **sőt bizonyíthatóan kevesebbe kerül a költségvetésnek, mint a jelenlegi tankönyvellátás;**
- **politikai/pedagógiai szándék kérdése;**
- **néhány jelenleg érvényben lévő tankönyves jogszabályhely módosítását feltételezi**

*A szabad tankönyvválasztás értelmezésünkben azt jelenti, hogy a nem állami tankönyvek ugyanúgy engedélyeztetettek és felkerülhetnek a hivatalos tankönyvjegyzékre, és ugyanolyan feltételek mellett választhatók, mint az ún. OH kiadású állami tankönyvek.*

Rövid indoklás/bizonyítás

- A jelenlegi 2022/23-as tanévben az állami tankönyvek megrendelési aránya az ún. közismereti tankönyvek esetében – az idegen nyelvek tanítását kivéve – meghaladja a 95%-ot.
- Az ún. állami (kiadású) tankönyveket költségvetési forrásból az Oktatási Hivatal (OH) adja ki és a KELLO állítja elő és szállítja az iskolákba. *Nem lehet tárgyilagosságnak és minőséget garantálónak nevezni azt az eljárást, amelynek keretében az OH úgy engedélyezi a maga által grüндolt tankönyveket, hogy még a szerzői jogokat sem a létrehozó személyek/szerzők, hanem a Hivatal (OH) gyakorolja.*
- Az állami tankönyvek előállítása és iskolákba juttatása tanévente több milliárd forintba kerül a költségvetésnek. Ez nagyságrendileg az állami tankönyvek értékének 40-50%-át is elérheti, hiszen az OH fejlesztésű tankönyvek irreálisan alacsony áron (250-500 Ft-ért) rendelhetők meg. (Pontos adatokat a KELLO tud szolgáltatni.)
- A szabad tankönyvválasztás érdemi megvalósulásával, azaz a magánkiadós tankönyvek választékának növekedésével az állami tankönyvek ma szinte kizárólagos megrendelési aránya jelentősen csökkenhet.
- Ez egyben azt is jelentené, hogy a kevesebb állami tankönyv előállítása és gondozása kevesebb költségvetési forrást igényelhet, hiszen a nem állami tankönyveket a magánkiadók állítják elő, viszont továbbra is megmaradhat a KELLO központi raktározási és iskolai kiszállítási tevékenysége a magánkiadós tankönyvek esetében is.

A szabad (azaz nemcsak állami) tankönyvválasztás érdemi kiterjesztésének tényleges költségei a fentieknél részletesebb és árnyaltabb költségkalkulációt és levezetést igényelnek, melyet a TANOSZ a maga eszközeivel elvégzett, és az érintettek (pl. a döntéshozók) rendelkezésére tud bocsátani.

Budapest, 2022. november 2.

# VÁLTOZÁST AZ OKTATÁSBAN!

## MAGYARÁZAT A 9 PONTHOZ

2022-10-28

<https://ckpinfo.hu/2022/10/28/valtozast-az-oktatasban-magyarazat-a-9-ponthoz/>

**Az oktatási változásokért küzdő pedagógusok, szülők és diákok civil és érdekvédelmi szervezetei, szerveződései 2022. október 23-án 9 pontos közös követeléslistával álltak elő, amelyben összefoglalták a jelen és a közelmúlt oktatást érintő követeléseit. Cikkünkben szeretnénk világossá tenni, mi indokolja ezeket az elvárásokat, és mit is értünk a szikáran megfogalmazott pontokon.**

Követeléseink az oktatás egészére vonatkoznak – az óvodától és az általános iskolától a gimnáziumon és a szakképzésen át az egyetemig.

A magasabb bért, a terheléscsökkentést, a szakmai szabadságot nemcsak a tanároknak követeljük, hanem minden pedagógusnak – tanárnak, tanítónak, szakképzésben oktatónak, óvodapedagógusnak, kollégiumi nevelőnek, gyógypedagógusnak. A pedagógusok mellett fontosak számunkra a nem pedagógusként alkalmazott oktatási dolgozók – a pedagógiai és gyógypedagógiai asszisztensek, iskolatitkárok, könyvtárosok, dajkák, rendszergazdák, a technikai személyzet.

Amikor az oktatási intézmények helyzetét kifogásoljuk, az iskolák mellett nem feledkezhetünk meg az óvodákról és a különféle, az oktatáshoz, neveléshez szükséges intézményekről – kollégiumokról, szakszolgálatokról, gyógypedagógiai központokról, tanműhelyekről stb. – sem.

Külön hangsúlyozzuk, hogy követeléseink a szakképzésre is értendők. A szakképzés szerves része a közoktatásnak, hiszen a tanulók kétharmada tankötelezettségét a szakképzésben teljesíti. Ezen az sem változtat, hogy a jelenlegi szabályozás leválasztotta szakképzést a közoktatásról.

# VÁLTOZÁST AZ OKTATÁSBAN!

Pedagógusok, diákok, szülők 9 pontja

## 1) NYILVÁNOS PÁRBESZÉDET, HITELES TÁJÉKOZTATÁST!

Érdemi és nyilvános párbeszédet az oktatás megújításáról! Hiteles tájékoztatást a kormány és a közmédiára részéről!

## 2) MEGBECSÜLÉST A PEDAGÓGUSOKNAK!

Szüntessék meg a pedagógusok lejáratását, az oktatási szereplők megfélemlítését! A kirúgott vagy leváltott tanárokat azonnal helyezték vissza! **Megbecsülést a pedagógusoknak!**

## 3) ÉRDEKÉRVÉNYESÍTŐ SZTRÁJKJOGOT

Érdekérvényesítő sztrájkjogot a pedagógusoknak!

## 4) FELELŐS OKTATÁSI MINISZTERIUMOT!

Felelős, hozzáértő oktatásirányítást! Önálló oktatási minisztériumot!

## 5) KISEBB TERHELÉST!

Kisebb terhelést a diákoknak és a pedagógusoknak!

## 6) ESÉLYTEREMTŐ, MINŐSÉGI OKTATÁST!

Esélyteremtő, minőségi oktatást és nevelést mindenkinek – az óvodától az egyetemig!

## 7) VERSENYKÉPES ÉS ÉRTÉKÁLLÓ BÉREZÉST!

Versenyképes és értékálló bérezést az oktatásban dolgozóknak!

## 8) 21. SZÁZADI KÖRNYEZETET!

Minőségi, 21. századi környezetet a tanuláshoz és a tanításhoz, neveléshez!

## 9) SZAKMAI, KORSZERŰ, SZABAD!

Szakmai szabadságot és támogatást az oktatásban! Korszakos nemzeti alaptantervet! Szabad tankönyvválasztást!

**Támogató szervezetek:** ADOM Diákmovement; aHang; Amnesty International Magyarország; Civil Bázis; Civil Kollégium Alapítvány; Civil Közoktatási Platform; Csak Együtt Van Esély csoport; Demokráciát! Jogállamot! Kormányváltást! csoport; Egységes Diáklátvány; Hívatlanul Hálózat; Közösség a Pedagógusokért; Magyar Anyák; Magyarországi Roma Parlament; noÁr Mozgalom; Nyomtass te is! Mozgalom; Oktatói Hálózat; Pedagógus Egység; Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete; Pedagógusok Szakszervezete; Szülői Hang Közösség; Szülői

# 1. Érdemi és nyilvános párbeszédet az oktatás megújításáról! Hiteles tájékoztatást a kormány és a közmédia részéről!

**Probléma:** A jelenlegi oktatási kormányzat sem országos, sem tankerületi szinten nem tekinti partnernek az érintett diákokat, oktatási dolgozókat, szülőket, fenntartókat, szakmai és szakszervezeteket, a társadalmat. Ez a működési mód jellemző iskolaszinten is. Nem tájékoztatnak és nem kérdeznek, csak utasítanak, az érdekegyeztetési fórumokat megszüntették vagy kiüresítették. Pedig a vélemények érdemi figyelembe vétele alapvető egy demokráciában. A beleszólás lehetősége feltétele a közös ügy érzésének, a célok elérésének.

Az oktatás problémáit, és a tiltakozásokat is elrejtik, tagadják a kormányzati kontroll alatt álló médiában.

## **Amit várunk:**

Nem formális párbeszédet kérünk, hanem valódi beleszólást, egyeztetést az oktatás résztvevőivel! Semmit rólunk nélkülünk!

- Induljanak el az érdemi sztrájk tárgyalások a kormányzat és a szakszervezetek között!
- A törvényi kötelezettségnek és az Európai Uniónak tett ígéreteknek megfelelően újra kerüljön minden jogszabálytervezet társadalmi vitára!
- Kapjanak újra érdemi jogosultságokat az óvodák, iskolák iskolaszékei, diák- és szülői szervezetei és a tantestület (például az igazgatóválasztás során)!
- Működtessenek demokratikus és átlátható érdekegyeztető fórumokat!
- A valóságnak megfelelően tájékoztassanak az eseményekről, a követelésekről, a helyzetről!
- Nyilvános vitaműsorokat a közmédiában szakmai, pedagógus, diák, szülői és civil szervezetek, független szakértők bevonásával!

# 2. Szüntessék meg a pedagógusok lejárátását, az oktatási szereplők megfélemlítését! A kirúgott vagy leváltott tanárokat azonnal helyezték vissza! Megbecsülést a pedagógusoknak!

**Probléma:** A kormányzati kommunikáció lejárhatja a pedagógusokat, tovább rontva a pedagóguspálya vonzerejét. Emellett a pályán lévők mindennapi munkája is nehezebb egy félretájékoztató, ellenséges közegben. A problémák tagadása, a tiltakozásokat szervezők, résztvevők lejárátása nem hozza el a minőségi oktatást. Ha a gyerekek, az oktatásban dolgozók nem merik elmondani tapasztalataikat, véleményüket, akkor nem látható a probléma, így nincs esély a megoldásra.

## **Amit várunk:**

Megbecsülést a pedagógusoknak!

- A polgári engedetlenség miatt kirúgott vagy leváltott tanárokat azonnal helyezték vissza!
- Ne korlátozzák nyíltan vagy fenyegetésekkel az oktatási intézmények a diákok és a tanárok szólásszabadságát!
- A kormányzati szereplők ne járassák le a pedagógusokat! A tiltakozásokat ne minősítsék politikai akciónak!

### 3. Érdekérvényesítő sztrájkjogot a pedagógusoknak!

**Probléma:** A sztrájk a munkavállalói követelések elérésének nemzetközileg elfogadott eszköze. Akkor hatásos, ha jól látható és érezhető nehézségeket okoz a munkáltatónak. Ezzel kényszeríti ki a sztrájk tárgyalásokat, az érdemi változást.

A közsférában dolgozók esetén nem megengedett a teljes munkabeszüntetés. A sztrájk alatt is biztosítandó elégséges szolgáltatás általában a munkáltató és a munkavállalók tárgyalásának tárgya. A tavaszi tanársztrájk után azonban a kormányzat a köznevelési intézményekre vonatkozóan rendeletben, majd törvényben írta elő a minimálisan kötelező szolgáltatásokat. Ezek olyan feltételek, amelyeket sokszor még a normál oktatás során sem tudnak az intézmények teljesíteni: nem lehet összevonni osztályokat, csoportokat, az órák többségét meg kell tartani stb.

#### **Amit várunk:**

- Követeljük az oktatásban dolgozók valódi sztrájkjogának visszaállítását!
- Induljanak el az érdemi tárgyalások a sztrájkkövetelésekről a kormányzat és a szakszervezetek között!

### 4. Felelős, hozzáértő oktatásirányítást! Önálló oktatási minisztériumot!

**Probléma:** Az oktatásnak 10 éve nincs önálló minisztériuma, csúcsmisztériumokban bújtták el az oktatásirányítási feladatokat. Folyamatos a területek szétszabdálása is: az általános képzés, a szakképzés, a felsőoktatás, a felnőttoktatás már más-más minisztérium alá tartozik. Hiányzik a közös koncepció, nehézkes az együttműködés, az eltérő szabályok még ellentéteket is szülnék a területek között. Az oktatás állami feladat, mégis nagy arányban kiszervezik a közoktatás esetében az egyházaknak, a felsőoktatásban alapítványoknak.

A hozzáértő döntéshez hiányoznak a kutatások, megszüntették az oktatáskutató intézetet, a kormányzat nem használja az oktatáskutatók szaktudását. A döntések kiszámíthatatlanok, nem átláthatók és oly mértékben központosítottak, hogy már nem is miniszteri rendeletekkel, hanem körlevélben érkező utasításokkal terjednek.

#### **Amit várunk:**

- Megfelelő súlyt az oktatásnak a kormányzatban!
- Felelős, hozzáértő, párbeszédre hajlandó vezetést!
- Egységes, minden szakaszra és oktatási területre kiterjedő oktatáspolitikát!
- Hosszú távú, kormányokon átívelő, konszenzuson alapuló oktatási koncepciót!
- Kutatásalapú, szakértőkre támaszkodó döntéshozatalt!
- Kevesebb centralizációt! Ne utasításokkal, hanem a kereteket megadó jogszabályokkal irányítsák az intézmények munkáját!
- Minőségi pedagógusképzést!

### 5. Kisebberhelést a diákoknak és a pedagógusoknak!

**Probléma:** Túlterhelten senki nem tud teljes körű, minőségi munkát végezni.

A diákok végletekig túlterheltek. A részletesen előíró tanterv miatt a tananyag egyre nő, emiatt magas a tanulók óraszámja. De még ez sem elegendő a követelmények teljesítéséhez, így a felnőttek munkaidejéhez közelítő (pl. gimnáziumban heti 34) óraszám mellett otthon is kell tanulni, házi

feladatot készíteni. A tananyag elavult, nem lehet igazodni a tanulók érdeklődéséhez, lehetőségeihez, igényeihez, ezért a tanulás nem élmény, hanem teher. A tanítás annyira nem hatékony, hogy az érdeklődő, a jobb iskolába, felsőoktatásba bejutni akaró gyerekeknek különórákra kell járniuk.

A pedagógusok átlagosan heti 50 óra felett dolgoznak. A kötelezően tartandó tanórák száma korábban 18 is volt, most 22, de inkább 26 óra. Ezen felül van az órákra való felkészülés, a dolgozatok értékelése, az iskolai adminisztráció, a szülőkkel és tanulókkal való kapcsolattartás, a megbeszélések, az önképzés, az egyéni fejlesztés, az iskolai programok, az osztálykirándulás. Mindehhez hozzáadódik a tanárhiány miatti nagyon magas kötelező helyettesítés.

#### **Amit várunk:**

- Alacsonyabb óraszámot a diákoknak, a pedagógusoknak, a segítő munkatársaknak!
- Kisebb létszámú óvodai, iskolai csoportokat, osztályokat!
- Segítő szakembereket a pedagógusok és a tanulók mellé, hogy ne mindent a pedagógusnak kelljen csinálnia, a gyerek pedig kapjon segítséget! Legyen kellő számú adminisztrátor, pedagógiai asszisztens, fejlesztő pedagógus, iskolapszichológus, iskolai könyvtáros, gyógytornász, rendszergazda, digitális asszisztens, szabadidő-szervező – és akire még szükség van.)
- Kevesebb lexikális ismeretet, inkább elérendő és reálisan elérhető célokat a tantervekbe!
- Kevesebb előírást, lehetőséget a tanulókat és a pedagógusokat motiváló, így kevésbé fárasztó oktatásra!

## **6. Esélyteremtő, minőségi oktatást és nevelést mindenkinek – az óvodától az egyetemig!**

**Probléma:** Egyre nő az oktatásban az egyenlőtlenség, egyre kevesebb alapvetően járó szolgáltatást kapnak a gyermekek, a diákok.

A PISA-mérések tanúsága szerint Magyarországon kirívóan függenek a tanulmányi eredmények a családi háttértől, és itt a legnagyobb a különbség az iskolák között a tanulók társadalmi helyzete szerint. A oktatás nemhogy nem segít a társadalmi hátrányok leküzdésében, hanem tovább mélyíti azokat.

Nagyon nagy nehézséggel küzdenek a sajátos nevelésű gyermekek és szüleik, illetve a beilleszkedési, tanulási zavarral küzdők, akik még a jogszabályban előírt szolgáltatásokat sem kapják meg. Nagyon kevés a szakember, gyógypedagógus, pszichológus, pedagógiai asszisztens, fejlesztő, mind az iskolákban, mind a szakszolgáltatónál, illetve a gyógypedagógiai intézményekben.

#### **Amit várunk:**

- A jogszabályban járó szolgáltatások biztosítását!
- Szakképzett pedagógusokat az óvodában, iskolában tartózkodás teljes idejére!
- Segítő szakembereket a pedagógusok és a gyerekek mellé, hogy a gyerekek hozzáértő, egyénre szabott támogatást kapjanak! (Pl.: pedagógiai asszisztens, fejlesztő pedagógus, iskolapszichológus, iskolai könyvtáros, gyógytornász.)
- Ne a szülő tájékozottságán múljon, hogy az iskolaéretlen gyermekek maradhatnak-e az óvodában!
- Átlátható, átjárható, széles körben hozzáférhető, zsákutcamentes iskolarendszert az óvodától a felnőttképzésig minden gyermek és fiatal számára!
- Hozzáférést minden településen az állami/világnézetileg semleges oktatáshoz!

## 7. Versenyképes és értékálló bérezést az oktatásban dolgozóknak!

**Probléma:** Az oktatásban dolgozók bére még hazai viszonylatban sem arányos a munkájuk értékével és szükségességével, így tömegesen hagyják el a pályát. Pedig az oktatásba fektetett összeg megtérül(ne) – ezt Magyarországgal ellentétben sok országban tudják. Az alacsony bér már önmagában is elriasztja a fiatalokat a pedagóguspályától, és sok elhivatott szakembert is a pálya elhagyására kényszerít. Az oktatásból 16 ezer pedagógus – a pedagógusok 10 %-a – és rengeteg egyéb szakember hiányzik és a hiány egyre nő. Hamarosan már nemcsak a minőségi oktatás, hanem a szülők számára elengedhetetlen gyermekfelügyelet sem lesz biztosítható.

A kezdő pedagógus alapbére a garantált bérminimum, ami jelenleg bruttó 260 ezer Ft – ennél kevesebb bért senki nem kaphat, aki szakmunkásvizsgával vagy érettségivel rendelkezik. Ehhez járul 52 ezer Ft ágazati pótlék. Ez nem elegendő a megélhetéshez. A pedagógusok átlagbére a diplomás átlagbér 60%-a – ez a fejlett világban a legrosszabb arány. A 2013-ban adott és azóta is sokat hangoztatott béremelést 2015-ben gyakorlatilag elvették azzal, hogy az ígéret ellenére a bér nem emelkedett automatikusan a minimálbér emelkedésével, vagyis a bértábla 2014 óta nem változott! A nem pedagógus dolgozók (pl.: pedagógiai és gyógypedagógiai asszisztens, rendszergazda, iskolatitkár, könyvtáros, dajka) pedig más közalkalmazottakhoz – pl. a szociális dolgozókhoz – hasonlóan a garantált bérminimumot, vagyis 260 ezer Ft-ot kapnak nyugdíjazásukig, akár egyetemi diplomával is.

A szakszervezetek számítása szerint az első évben kb. 350 milliárd Ft-ból megoldható lenne a béremelés – amely összegnek legalább a negyede visszajut adók és járulékok formájában az államhoz. Összehasonlításképp: a Vodafone megvásárlása 780 milliárd Ft-ba került!

### Amit várunk:

- Azonnali béremelést a szakszervezeti követelések szerint!
- Értékálló bérezési rendszert!

## 8. Minőségi, 21. századi környezetet a tanuláshoz és a tanításhoz, neveléshez!

### Probléma:

Az állam nem biztosítja minden gyereknek az egészséges, biztonságos körülményeket és a modern pedagógiai módszerekhez szükséges épületeket, berendezéseket. Az épületek sok helyen omladoznak, nem biztonságosak. A berendezés unalmas, börtönhöz hasonlatos. A szülők festik az épületet, varrják a függönyt és veszik a digitális eszközöket, WC-papírt. Hiába szeretne a tanár a tanulók együttműködésére, önálló tevékenységére alapozva foglalkozni a diákokkal, ha a tantermek, az informatikai háttér, a rendelkezésre álló eszközök nem teszik ezt lehetővé.

A pedagógushiány miatt sok helyen a tantárgyhoz nem értő tanárok vagy pedagógushallgatók tartják az órákat – vagy tanítás helyett csak vigyáznak a gyerekekre. Az óvodákban már hivatalosan is megengedett, hogy délután ne legyen szakképzett óvodapedagógus a csoportokkal. Az egyéb dolgozóhiány miatt a működtetés is gond. Például nincs aki karbantartsa az épületet, a technikát, beállítsa az informatikai eszközöket, kinyissa a könyvtárat, nincs aki takarítson.

### Amit várunk:

- Karbantartott és felszerelt épületeket, biztonságos körülményeket fenntartótól függetlenül!

- Rugalmas és változatos tanulási, nevelési tereket!
- Modern oktatást módszereiben és technikában egyaránt!
- Szakképzett pedagógusokat az óvodában, iskolában tartózkodás teljes idejére!
- Megfelelő létszámú segítő és technikai dolgozót!
- Modern taneszközöket, informatikai szolgáltatásokat, a tankönyvek mellé iskolai könyvtári választékot, digitális előfizetéseket!

## **9. Szakmai szabadságot és támogatást az oktatásban! Korszerű nemzeti alaptantervet! Szabad tankönyvválasztást!**

**Probléma:** A közoktatásban az iskolák önállósága teljesen megszűnt, mind gazdasági, mind munkáltatói, mind szakmai szempontból. A központból irányított tankerületek döntenek minden egyes számláról, teendőről. Megszűnt a tankönyvválaszték. Általában két államilag előállított, így tankönyvi engedélyeztetési folyamaton át nem esett tankönyvből lehet választani, amelyekben megjelennek a kormánypropaganda elemei is.

A Nemzeti Alaptanterv és a kötelező kerettantervek teljes mértékben megkötik a tanárok kezét. Olyan mennyiségű tananyagot, tudást írnak elő nagyon nagy részletességgel, ami lehetetlenné teszi a helyi sajátosságokhoz, a tanulói igényekhez, a tanulók személyiségéhez, a tanár erősségeihez, a szülői igényekhez való alkalmazkodást. Ez teljes mértékben szembe megy a mai nemzetközi tendenciákkal.

Az egyre több pedagógusi feladattal párhuzamosan építették le a pedagógusok iskolán belüli és iskolán kívüli támogatási rendszerét. Egyre kevesebb a segítő szakember. Megszűntek a megyei pedagógiai intézetek, nincs minden megyében minden területnek szaktanácsadója, szakemberhiánnyal küzdenek a szakszolgálatok, leépültek az iskolán kívüli munkaközösségek, a szakmai civil szervezetek nem kapnak támogatást, szerepet.

### **Amit várunk:**

- Több bizalmat, jogosultságot az intézményvezetőknek!
- A tankerületi és intézményi vezetők kinevezési rendjének demokratikusabbá tételét!
- Önálló intézményi költségvetést!
- Szakmai szabadságot a pedagógusoknak, az intézményeknek!
- Adják vissza az óvodapedagógusok szerepét az iskolaérettségi eljárásban!
- Kevésbé korlátozó, csak a szükséges kereteket előíró Nemzeti alaptantervet!
- Gondolkodásra, önállóságra, tanulásra képessé tevő, választható tanterveket és módszertani lehetőségeket!
- Formális, számonkérő minősítési rendszer helyett segítő szakmai támogatást, segédanyagokat, informatikai lehetőségeket!
- Korszerű, az igényekhez igazodó továbbképzési rendszert, szakmai fejlődési lehetőséget!
- Lehetőséget a pedagógusoknak az egyéni igények figyelembevételére, egyéni tanulási utakat!

**Összeállította a Civil Közoktatási Platform munkacsoportja**



# TANÉV VÉGI ÁLLÁSFOGLALÁS A SZAKKÉPZÉS ÁTALAKÍTÁSÁRÓL

2019-06-20

<https://ckpinfo.hu/2019/06/20/tanev-vegi-allasfoglalas-a-szakkepzes-atalakitasarol/>

A szakképzés gyakori, előkészítetlen átalakítása már eddig is nagy megpróbáltatást jelentett a résztvevőknek, miközben a szakképzés minősége nem javult, inkább romlott. Bár a szakképzés reformjára szükség van, az újabb, elvileg jó irányba mutató átalakítás is kontraproduktív lesz, ha nem az egyes intézkedések által érintettekkel egyeztetve, őket a változásokra érzékenyítve és felkészítve, a részletek, a hatások átgondolása, kisebb léptékben való kipróbálása után következik be, és ha nem áll rendelkezésre kellő idő, anyagi és humán erőforrás.

A Szakképzés 4.0 stratégia ismertté válásakor a Civil Közoktatási Platform állásfoglalást adott ki. Ennek főbb megállapításai ma is érvényesek, azonban a Szakképzési Innovációs Tanács tanévet lezáró plenáris ülését követően – a stratégia elfogadása után, de a cselekvési terv elfogadása előtt – [1] fontosnak látjuk ismét összefoglalni a szakképzés tervezett átalakításával kapcsolatos véleményünket.

**Bár, mint állásfoglalásunkban részletesen kifejtettük, a szakképzés átalakítását, a ráfordítások emelését továbbra is fontosnak tartjuk és a változtatások irányával általában egyetértünk, két legfontosabb kritikai megállapításunk most is érvényes:**

- az iskolai szakképzés a közoktatás része, **önmagában a szakképzés átalakításától** nem várhatóak komoly eredmények;
- a stratégia sikeres megvalósítását nagymértékben veszélyezteti a **túlzott sietség és az elemzések hiánya**.

A stratégia megvalósításának azóta kidolgozásra került részletei aggályainkat még jobban alátámasztják:

- az iskolarendszerrel, az oktatás milyenségével kapcsolatos általános problémák mellett látható, hogy az egyes tervezett intézkedések – pályaaorientáció, átjárhatóság, felvételi rendszer, tanári bérezés stb. – megvalósíthatóságát, sikerességét is akadályozza, hogy **a közoktatásban nincsenek meg a megvalósításukhoz szükséges feltételek**, a közoktatást felügyelő EMMI-vel nincs megfelelő együttműködés;
- a bevezetés időpontjával **megjelölésre került 2020 szeptembere**, ugyanakkor a stratégia költségeket, felelősöket tartalmazó **cselekvési terve még most sem került elfogadásra**. A szakképzési rendszer átalakítására a jogszabályalkotástól az OKJ megalkotásán, a felvételi rendszer kidolgozásán és megvalósításán, a képzések meghirdetésén át a kerettantervek, tananyagok megalkotásáig, a gyakorlati képzés átalakításáig, a tanárok felkészítéséig, felkészüléséig **egy év nem elegendő**.

Üdvözljük, hogy a változtatások megvalósításában az intézmények, vállalkozások viszonylag széles körű **autonómiát** kapnak és hogy bizonyos intézkedések széleskörű bevezetéséhez **kísérleti programokon** keresztül vezet az út. Jó lenne, ha a szakképzésben kipróbált gyakorlatok a közoktatás más területein is az adminisztratív túlszabályozottság oldásához vezetnének.

Ugyanakkor továbbra sem látjuk, hogy az intézkedések tervezése során **elemoznék a korábbi gyakorlatot, kísérleteket[2], illetve a várható hatásokat[3]**. Komoly ellentmondás feszül a stratégia **adatalapú** menedzselésre törekvése és a bevezetés **feltételezésekre** alapozottsága között. Érdemes lenne kockázatelemzésekkel meghatározni azokat a területeket, intézményeket, ahol a

legkisebb kockázatok mellett lehetséges a rendszer bevezetése, és fokozatosan vezetni be a változtatásokat. Így megnőne annak az esélye, hogy az eredményes modellek dominálnák a bevezetési folyamatot.

**Fel szeretnénk hívni a figyelmet két, korábban nem említett hiányosságra, valamint egy számunkra elfogadhatatlan változtatásra.**

- A stratégia szemérmesen **hallgat a humán területeken folyó szakképzésben várható változásokról** – és ez a kérdés a SZIT-en sem került terítékre. Az EMMI által felügyelt egészségügyi, szociális, művészeti és pedagógiai – valamint az BM-hez és a HM-hez tartozó védelmi, közigazgatási, vízügyi – területen nem alakultak ágazati készségtanácsok, amelyek feladata az ágazati alapképzésben megszerzendő kompetenciák, valamint az új képzési jegyzékbe kerülő szakképesítések meghatározása, és más grémiumról sem tudunk, ami ezt a feladatot ezekben az ágazatokban elvégezné. Az sem egyértelmű, hogy a szakképzésre vonatkozó intézkedések – ágazati alapozású 5, ill. 3 éves képzés, felsőoktatási beszámítás, ösztöndíj, szakmai tanárok fizetésemelése, orientációs évfolyam lehetősége stb. – vonatkoznak-e majd ezekre az ágazatokra.
- A Szakképzés 4.0 stratégia egyáltalán nem foglalkozik a **fogyatékossgal élők szakképzésének speciális problémáival**. Az iskolatípusok között nem jelenik meg a speciális szakiskola. Bár szóbeli tájékoztatás szerint nem szűnik meg ez az iskolatípus, kérdés, hogy lesznek-e az OKJ-ban az enyhén értelmi fogyatékosok számára oktatható részsakképesítések – az Ágazati készségtanácsok nem kaptak olyan utasítást, hogy javasoljanak ilyeneket.  
A szélesebb alapozású képzés, az ágazati alapvizsga, az 5 éves technikusképzés és a beiskolázást megelőző ágazati kompetenciamérés felveti azt a problémát, hogy az integráltan oktatható fogyatékossgal élők nem tudnak majd részt venni a szakképzésben, mivel nem felelnek majd meg az egész ágazatra, egész szakmára vonatkozó alkalmassági feltételeknek. Ha nem kaphatnak felmentést azon részterületek alól, amelyet ők nem tudnak művelni – akár annak árán is, hogy nem kapnak teljes szakképesítést-, képzésük lehetetlenné válik, annak ellenére, hogy a többi területen teljes értékű szakmai tevékenységet tudnának végezni. Erre a problémára megoldást kell találni.
- A stratégia korábbi kommunikációjához képest lényegesen megváltozott az 5 évfolyamos technikum értelmezése. A rugalmasság, átjárhatóság követelményével ellentétben, hogy **a 12. évfolyam végén nem lehetséges a gimnáziumi érettségivel egyenértékű érettségivel való kilépés** azok számára, akik pályát kívánnak váltani. Őket a 13., technikusképző évfolyam elvégzésére kényszeríteni nem csak a tanulóval szemben méltánytalan, hanem a feltételezhető pályaelhagyás miatt munkaerőpiaci szempontból is értelmetlen, így az 5. évfolyam költsége, a kifizetett ösztöndíj felesleges kiadás. Ráadásul az intézkedés elriaszthatja a technikumba jelentkezőket.

Fontos hiányosság, hogy a **stratégia nem fordít kellő figyelmet a pedagógiai szempontokra, az oktatás tartalmi kérdéseire, és nem átgondolt a ki- és bemeneti feltételek szabályozása.** [4]

- Alapvető fontosságú biztosítani, hogy mind az újfajta, mind a hagyományos gyakorlati képzőhelyek szakmai és pedagógiai téren is megfelelően foglalkozzanak a tanulókkal. Ennek hiányában a duális képzés ösztönzése további minőségromláshoz vezethet. Ugyan az anyagban megjelenik a **pedagógiai felkészítés** igénye, azonban azzal is foglalkozni kellene, hogy ennek minőségét mi biztosítja. A képzők képzését szakmai kutatómunkának kellene támogatnia.
- Szükség van olyan ösztönzőkre, amelyekkel elérhető, hogy a szakképzésben részt vevő iskolák és gazdálkodó szervezetek külső-belső környezetükre nyitott, érzékeny **önfejlesztő, tanuló szervezetekké** váljanak. Ezen működési modell például szolgálhatna a közoktatás egésze számára, és garanciát jelenthetne arra, hogy a minőségi szolgáltatás irányába mozduljunk el.

- Bár a SZIT-ben és minden fórumon egyértelműen jelezték, hogy a lemorzsolódás csökkentésének, az újfajta képzési megoldások sikerességének kulcsa, hogy rendelkezésre álljanak a **pedagógiai munkát segítő szakemberek**, nem látjuk az erre irányuló törekvéseket. Nincs szó ezen szakemberek bérének emeléséről – mint ahogy a közismeret oktató tanárok megalázóan alacsony bére is megmarad, ami a tervezett szakmai tanári béremelés mellett az iskolai légkört mérgező **bérfeszültséget** indukál. A segítő szakemberek hiánya még a jelenleginél is nagyobb gondot jelent akkor, ha a törekvéseknek megfelelően megnő az óraadók aránya, és így a főállású pedagógusokra túlságosan sok, az óraadók által nem elvégezhető feladat marad.
- Üdvözljük a kimeneti szabályozásra való törekvést, azonban nem mindegy, hogy az eredményesség kritériumait hogyan határozzák meg, a ki- és bemeneti mérések milyen módon történnek. Az egyszerű, teszt alapú vizsgáztatást ki kellene egészíteni vagy fel kellene váltani **újszerű mérés-értékelési eszközökkel** (pl. portfólió). Az OKJ vizsgák rendszerének átalakítása jótékony hatással lenne a képzési folyamatra is.
- A tervezetből és a munkacsoportokban elhangzottakból nem látható egyértelműen, **hogyan fog változni a középiskolai felvételi rendszere**, illetve mi lesz a szerepe a tervezett kompetenciamérésnek. Egyértelmű visszalépés lenne a középiskolai felvételi egységességének megszüntetése: meg kell őrizni annak lehetőségét, hogy a diákok egyszerre jelentkezessenek különböző iskolatípusokba. Hibás elképzelés a felvételt **egyszeri** kétszer vagy háromszor 45 perces tesztekhez kötni, hiszen az elemzések egyértelműen mutatják, hogy bár statisztikailag a kompetenciamérésekből lehet következtetéseket levonni, egyénekre vonatkozóan ezek hibája túlságosan nagy ahhoz, hogy erre továbbtanulási döntést lehessen alapozni. Különösen veszélyesnek tartjuk az **érdeklődés, illetve képesség mérésére szolgáló online felmérések** használatát a beiskolázáshoz anélkül, hogy a tanulók azokat előzetesen kipróbálhatták volna, és a kitöltésben hozzáértők, illetve a gyermeket ismerők segítenének. Egyrészt a 14 évesek típusba sorolása még nem lehetséges, másrészt a gyerekek önértékelése, a viszonyítási alapok hiánya, szövegértése nagymértékben torzíthatja az egyébként is nagy hibával dolgozó felmérő eljárások eredményét. Az ilyen felmérés még akkor is veszélyes, ha az „eredmény” figyelembevételére nem kötelező, hiszen a tanárok, a szülők és a tanulók a „besorolásokat” túlságosan komolyan fogják venni.
- Bár fontosnak tartjuk az adat alapú döntéshozatalt, tervezést, és elismerjük, hogy ennek jó segítője lehet egy egységes iskolai adminisztrációs rendszer, fel kívánjuk hívni a figyelmet a **KRÉTA rendszerből** származó veszélyekre. Az adatok kiértékelése **nem egyszerűen informatikai feladat**, a kérdéseket ahhoz értő szakértőknek kell megfogalmazniuk, a következtetések levonását és az ehhez vezető algoritmusok kidolgozását neveléstudományi, szociológiai kutatásnak kell megelőznie. Ezt a kívánalmat a rendszert fejlesztő-kezelő szervezetek kiválasztásánál érvényesíteni kell. Az egységes rendszer emellett azt a veszélyt is hordozza, hogy **adminisztrációs okok fogják akadályozni** a stratégia által támogatott megoldásokat, a személyre szabott oktatást, a kísérleteket, az ágazati és helyi sajátosságokhoz igazodó megoldásokat, az alternatív kerettantervek, a második esély iskolák működését. Olyan rugalmas rendszerre van szükség, amely lehetővé teszi a speciális megoldások speciális adminisztrációját és a helyi adatok helyi igényeknek megfelelő felhasználását, miközben begyűjti a statisztikákhoz, döntés-előkészítéshez központilag szükséges adatokat.

[1] Bár a stratégiát a kormány március végén elfogadta, a költségeket, felelősöket, határidőket tartalmazó cselekvési terv elfogadására annak többszöri módosítása után sem került sor. Úgy tűnik, a kormányzat nem osztja a gazdasági szereplők azon véleményét, miszerint a befizetéseikből képződő szakképzési hozzájárulási alap, illetve a foglalkoztatási alap képzési alaprésze teljes egészében a szak- és felnőttképzés céljaira fordítandó, és a gazdasági növekedés következtében egyre növekvő befizetések nagy részét továbbra is más célra használja. Úgy tudjuk, az elképzelések megalapozottságával szemben is merültek fel kétségek.

- [2] Példaként felhozhatjuk az előkészítő, felzárkóztató évfolyamokat, amelyeknél a korábbi megoldások egy része jól, más része rosszul működött. Felesleges köröket lehetne megtakarítani, ha vizsgálnak ennek okait.
- [3] Nem vizsgálták például, hogy különböző mértékű és jellegű ösztöndíjaknak, juttatásoknak várhatóan mi lesz a pedagógiai hatása, vagy hogy a duális képzés finanszírozásának változtatása hogyan hat majd a vállalkozások bevonhatóságára.
- [4] Ezekről a kérdésekről Nahalka István részletes szakmai elemzést készített.

# A CKP 12 PONTJA MAGYARÁZATOKKAL

2016-03-25

<https://ckpinfo.hu/2016/03/25/a-ckp-12-pontja-magyarazatokkal/>

## AZONNALI INTÉZKEDÉSEK

### A Civil Közoktatási Platform által a kormánytól követelt, haladék nélkül meghozandó intézkedések a közoktatás akut problémáinak orvoslására 2016. március 2.

A Civil Közoktatási Platform szervezetei összefoglalták a közoktatás akut problémáinak orvoslásához elengedhetetlen azonnali intézkedéseket, melyek nem igényelnek hosszabb előkészítést. Ezen intézkedések mindegyikét szükséges *haladéktalanul meghozni azért, hogy a soron következő tanévben érvényesüljenek, és hogy az érintett diákok érdeksérelme elkerülhető legyen.*

Leszögezzük, hogy a közoktatás megkerülhetetlen, *rendszerszintű átalakításának* eszközrendszerét higgadt tárgyalási folyamat során kell kimunkálni, és ez időt, türelmet igényel. A változások akkor lehetnek hatékonyak, ha az *óvodák, iskolák, szülők, diákok lehetőséget kapnak a szerepük szerinti véleményalkotásra*, az új feltételek megismerésére.

Az azonnali intézkedéseket a következő tizenkét pontban foglaltuk össze:

## 1. Az érettségire vonatkozó módosításokat halasszák el!

---

A változások nem érinthetik hátrányosan a tanulókat, *mindenkinek joga van a tanultak alapján letenni az érettségét!* Ugyanígy, az iskoláknak meg kell kapniuk azt a lehetőséget, hogy a megváltozott érettségi vizsgakövetelmények alapján készítsék fel tanulóikat. Ezért a vizsgák tartalmát és menetét érintő változások *kizárólag felmenő rendszerben* lehetségesek, nem a középiskolai tanulmányi idő közben.

### Magyarázat

**A változások nem érinthetik hátrányosan a tanulókat, *mindenkinek joga van a tanultak alapján letenni az érettségét!* Ugyanígy, az iskoláknak meg kell kapniuk azt a lehetőséget, hogy a megváltozott érettségi vizsgakövetelmények alapján készítsék fel tanulóikat. Ezért a vizsgák tartalmát és menetét érintő változások *kizárólag felmenő rendszerben* lehetségesek, nem a középiskolai tanulmányi idő közben.**

#### 1. Általános problémák

Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet módosítása ez év februárjában jelent meg, ennek ellenére már 2017. január elsején hatályba lép. Az ezt követő vizsgákat már ennek megfelelően kell letenni.

A szakközépiskolai (jövő évtől: szakgimnáziumi) **ágazati szakmai érettségi vizsgatárgyak részletes érettségi követelményeit** azonban ez a rendelet sem tartalmazza, azok **a mai napig nem jelentek meg.**

Általánosan elmondható tehát, hogy a mostani tizenegyedikeseknek olyan követelmények szerint kell vizsgázniuk, amelyekről **akkor, amikor a megfelelő tananyagokat tanulták, nem tudtak.** Ez különösen akkor jelent problémát, ha az adott tárgyat tizenkettedikben, esetleg már tizenegyedikben sem tanulják.

A történelem tantárgy esetén külön probléma az érettségi vizsgán kötelezővé tett rossz történelematlasz, amelynek előírásával **a történelem érettségi követelményrendszere az évszámok öncélú magolását kéri számon a kronológiák használata helyett.** Ezt az atlaszt a mostani 9. évfolyamosok használták először. Ők ezt ingyen kapták, az atlasz jelenleg nem is vásárolható meg! A diákok nem ennek az atlasznak a használatát tanulták meg, nem ezt használják a tanórákon.

A tankerületi értekezletek után Sipos államtitkár úrhoz eljuttatott észrevételre államtitkár úr válaszlevelében úgy reagált, hogy nem érti a problémát. Hiszen az érettségin csak olyan tananyagot kérnek számon, ami a kerettantervben benne van, így azt úgyis tudni kell. A tanárok azonban tudják, hogy ezekből a túlszűfolt a kerettantervekből mindent meg tanulni lehetetlen.

## 2. Szakközépiskolai (szakgimnáziumi) érettségi

A szakközépiskolások eddig a gimnazistákhoz hasonlóan **szabadon választhattak** ötödik érettségi tárgyat. Ez lehetett a NAT-ban szereplő tantárgy, vagy a szakközépiskola ágazatának megfelelő szakmai alapozó tárgy. Az érettségi **szintjét** minden tárgyból - a jogszabályoknak megfelelően - **maguk választották meg.**

A NKT tavalyi módosításakor ismertté vált, hogy 2017-től a szakközépiskolában (akkor már szakgimnáziumban) az **ötödik érettségi vizsgatárgy csak a szakközépiskola ágazatának megfelelő szakmai vizsgatárgy lehet.**

Most az is kiderült, hogy a szakközépiskola ágazatának megfelelő szakmai vizsgatárgyból **kötelező emelt szinten érettségizni.**

A szakmai vizsgatárgyak felsorolása a februárban megjelent rendeletben található meg, de a szakmai érettségi tárgyak részletes érettségi követelményei a mai napig nem jelentek meg.

Ezek az ún. komplex szakmai vizsgatárgyak a tanult szakmai ismereteket foglalják össze. Ez azt jelenti, hogy **jövőre olyan tárgyból kell emelt szinten – vagyis központi vizsgán, nem a saját tanáraik előtt – érettségizni a mostani tizenegyedikeseknek, ami eddig nem volt érettségi tárgy (sőt, nem is volt külön tantárgy), és aminek a követelményei még most sem ismertek.**

Még nagyobb problémát jelent a változás azoknak, akik **tudatosan készültek arra, hogy továbbtanulási elképzeléseiknek vagy érdeklődésüknek megfelelően egy adott tárgyból fognak érettségizni.** Ők most azzal szembesülnek, hogy **ezt a tárgyat csak hatodik tárgyként választhatják.** Érettségi eredményüket pedig egy olyan tárgy fogja meghatározni, amelyet esetleg csak kényszerből tanultak, amire tudatos pályaelképzelésük kialakulás után miatt nem fordítottak túl nagy figyelmet.

A nemzeti felsőoktatásról szóló törvény (2011. évi CCIV. törvény) 40.§ (3) bekezdése szerint a felvételi eljárást megelőzően legalább két évvel kormányrendeletben kell meghatározni az egyes alapszakok esetében a felvételhez szükséges követelményeket.

**Ha ezt a törvényt betartják, akkor a szakmai vizsgatárgyakból tett emelt szintű érettségi 2017-ben semmilyen felsőoktatási intézmény felvételi követelményében nem szerepelhet!** Tehát hiába teszi le a tanuló az emelt szintű szakmai érettségit, 2017-ben ez **nem fogja továbbtanulásra jogosítani.** Annak ellenére, hogy eddig arra számíthattak, hogy szakmai alapozó tárgyból elért vizsgaeredményük alapján tudnak továbbtanulni. Persze választhatnak hatodik érettségi tárgyként a megadott közismereti tárgyak közül, melyeket esetleg alacsony óraszámban tanultak.

Azzal, hogy ez a szabályozás nem csak a túl gyors bevezetése miatt elfogadhatatlan, azonnali követeléseink 2. pontjában foglalkozunk.

### 3. Kéttannyelvű érettségi

A két tanítási nyelvű középiskolákban érettségiző diákoknak lehetőségük van megszerezni a C1 típusú nyelvvizsgálóval egyenértékű kéttannyelvű érettségit. Ennek feltételei

- az adott idegen nyelvből emelt szintű érettségi vizsgán jeles érdemjegy
- két további tantárgyból az adott idegen nyelven tett sikeres érettségi vizsga.

A 100/1997. (VI. 13.) Korm. Rendelet 53.§ -nak 7. pontja lehetővé tette, hogy ha a feltételek adottak, akkor **a két tanítási nyelvű iskolák nyelvi előkészítő osztályainak diákjai is szervezhetnek kéttannyelvű érettségit.**

Azokban az iskolákban, ahol éltek ezzel a lehetőséggel, a nyelvi előkészítő osztályok kiváló diákjai az érettségire felzárkózhattak a kéttannyelvű osztályokban tanuló társaikhoz, úgy, hogy az érettségit megelőző két évfolyamon az adott idegen nyelven készültek az iskola által biztosított másik két tantárgyi érettségire, ill. az emelt szintű érettségire az adott idegen nyelvből.

**A végzős diákok az érettségire való jelentkezésekor szembesültek a ténnyel,** hogy ez a pont a rendelet 2016. január 23.-i módosításakor hatályát veszítette, **megfosztva ezeket a diákokat attól a lehetőségtől, amelyre öt éven keresztül készültek.**

Az érettségire való jelentkezés határideje február 15. volt. Mivel március 1. után a rendszerbe regisztrált adatok módosítására már nincs lehetőség, a jelenlegi érettségizőket már nem lehet megmenteni, de **még további négy nyelvi előkészítő évfolyam van, akik kimondottan ezért a lehetőségért választották ezeket az iskolákat, osztályokat.**

### 4. Konkrét követelésünk

Mindezek alapján követeljük, hogy csak **legkorábban 2020-tól vezessenek be változásokat az érettségiben, ezekről haladéktalanul kezdődjenek meg az egyeztetések az érintettekkel; 2016. szeptember 1. előtt foglalják jogszabályba a bevezetendő módosításokat. Az új szabályozás csak azokra vonatkozzon, akik a módosítások megtörténte után kezdik meg középiskolai tanulmányaikat a 9. évfolyamon.**

Támogatjuk emellett azt az igényt, hogy azokban az ágazatokban, ahol a jelenlegi szakmai alapozó vizsgatárgy követelményei nem megfelelőek, és az új szakmai vizsgatárgy kidolgozásánál az iskoláknak módjuk volt elképzeléseiket keresztülvinni, legyen lehetőség az új tárgyak kötelező bevezetésének elhalasztása esetén is az új vizsgatárgy választására.

A szakközépiskolai érettségre vonatkozó további követeléseinket a 2. pontban fogalmaztuk meg.

## 2. A középfokú szakképzési rendszerben a kormány által tervezett minden változtatást azonnal függeszzenek fel! Biztosítsák mindenkinek a lehetőséget a középfokú végzettség megszerzésére!

---

Nem válhat a szakiskolások után most a szakközépiskolások számára is lehetetlenné, hogy 14 éves korban hozott pályaválasztási döntésüket megváltoztassák, és iskolatípust, szakmát, továbbtanulási irányt váltsanak! Ne tegyék kötelezővé a szakközépiskolákban tanulóknak, hogy *szakmai tárgyból emelt szintű érettségit* tegyenek!

*Nem csökkenthetők a szakközépiskolákban a közismereti óraszámok, állítsák le az ezt szolgáló új kerettantervek kidolgozását! A középiskolai érettségi egységes rendszerének tervezett lebontása akadályozná a diákok szakmai, továbbtanulási karrierútjának tervezését, rugalmas módosítását, és szűkíti a felsőoktatásba való belépés lehetőségét.*

*Az érettségi vagy a szakmai végzettség megszerzéséig* mindenki számára biztosítani kell a közoktatásban való részvétel lehetőségét.

*Ne nevezzék át az iskolatípusokat! Az új nevek – szakközépiskolából szakgimnázium, szakiskolából szakközépiskola – megtévesztőek, a hazai hagyományoktól idegenek.*

### Magyarázat

#### 1. A középfokú szakképzési rendszerben a kormány által tervezett minden változtatást azonnal függeszzenek fel!

A szakképzés egész rendszere hibás irányban változott a 2011-es köznevelési és szakképzési törvénnyel.

A változások ellentétesek a világtendenciákkal és a jelenkori és jövőbeli gazdaság követelményeivel. *A gyermekek és a társadalom hosszú távú érdekeivel szemben egy vállalkozói kör pillanatnyi érdekeit szolgálják.*

A magyar iskolarendszerben *túlságosan hamar elkülönülnek a különböző életutat „választó” gyermekek.* Hosszabb távon ennek megváltoztatása szükséges. Amíg azonban ez az iskolaszervezet



fennáll, arra kellene törekedni, hogy a 14 éves korban, *a pályaválasztási érettség elérése előtt hozott döntésnek minél kisebb szerepe legyen*, minél kevésbé nehezítsük meg a korrekciót.

A szakiskolásokat már belekényszerítették egy egyirányú, zsákutcás képzésbe azzal, hogy a szakmai tárgyak és a testnevelés mellett *összesen heti 6 órában kapnak általános képzést*. Egy mai szakiskolás nem tanul informatikát, alig kap lehetőséget a mindennapi életben való boldogulásához, életpályájának építéséhez szükséges kompetenciáik fejlesztésére. A szakiskolákban már könyvtár, könyvtárostanár sincs – minek is az annak, aki szakiskolába kényszerül, elég, ha a szakmát megtanulja.

*Nem válhat most a szakközépiskolások számára is lehetetlenné, hogy 14 éves korban hozott pályaválasztási döntésüket megváltoztassák, és iskolatípust, szakmát, továbbtanulási irányt váltsanak!*

A Köznevelési törvény már 2011-ben kimondta, hogy a szakközépiskola célja a munkába állásra való felkészítés mellett a *szakirányú továbbtanulásra való felkészítés*. Eddig azonban nem történtek tényleges lépések a gyerekek és a munkaadók szempontjai szerint is jól bevált, a pályaválasztási döntés korrekcióját is lehetővé tevő szakközépiskolai modell elrontására.

A jelenlegi átalakítás két ponton mutat ebbe az irányba:

- a. **A szakközépiskolákban (törvényben alkalmazott nevük: szakgimnázium) 500-700 órával csökkentik a közismereti óraszámokat. Nem minden NAT-ban szereplő tantárgy lesz tanulható, a közismereti tantárgyak az ágazattól függenek majd.**

Ez akadályozza a diákok szakmai, továbbtanulási karrierútjának rugalmas módosítását, és szűkíti a felsőoktatásba való belépés lehetőségét.

*A közoktatásnak a tanulókat hovatovább 50 évnyi munkaerő-piaci szereplésre kell felkészítenie. Mit használhat valaki a ma megtanult szakmai ismeretekből 50 év múlva?*

A közoktatás elsődleges feladata, hogy olyan kompetenciákat adjon a tanulóknak, amelyek *képessé teszik őket a körülményekhez, változásokhoz való rugalmas alkalmazkodásra, az élethosszig való tanulásra*. Ehhez a szűk szakmai ismeretek nem elegendők.

A „szakgimnáziumok” az új szabályozás szerint a megnövekedett szakmai felkészítésnek köszönhetően *szakmai végzettséget is adnak*. Ez azonban a szülők, tanulók becsapása, mert *ezt a végzettséget nem fogja elismerni a munkaerőpiac*. Ez visszatérést jelent a ‘98 előtti rendszerhez – a munkaerőpiac akkor is alacsonyra árazta a szakközépiskolai szakmai érettséggel megszerezhető szakképesítést.

Ahhoz, hogy ezt a változást a 2016/17-es tanévben bevezessék, addigra el kell készíteni az új kerettanterveket, az új tankönyveket. Nyilván nem a mostani NAT-nak megfelelően, hiszen az a korábbi óraszámokra készült. *Mitől Nemzeti akkor az Alaptanterv, ha a középfolokon tanulók 2/3-ára nem vonatkozik?*

*Kb. egy hónapjuk volt a szakértőknek arra, hogy meghatározzák, milyen szakmai végzettséget adnak az egyes ágazatokon, milyen tantárgyak lesznek taníthatók, milyen óraszámokban. Most kezdődik a kerettantervek kidolgozása, utána lehet elkezdni a tankönyvírást, előállítását. Milyen minőségű lesz az a kerettanterv, az a tankönyv, amit ilyen rohammunkában hoznak létre?*

- b. **A szakközépiskolások (új elnevezésükkel: szakgimnazisták) számára a Köznevelési törvény tavalai módosítása, ill. az érettségi kormányrendelet kötelezővé teszi, hogy az ötödik, a gimnáziumokban szabadon választható érettségi tárgy szakmai tárgy legyen és ebből emelt szintű érettségit tegyenek**

Túl azon, hogy a jogszabályba foglalt változtatás a mostani 11-edikesekre is vonatkozik, akiknek nincs erre megfelelő felkészülési lehetőségük, általában is elvetendő, mivel *lehetetlenné teszi a nem szakirányú továbbtanulást*.

Az öt érettségi tárgyból – a kötelező magyar, történelem, matematika, idegen nyelv mellett – korábban *egy minden középiskolában szabadon választható volt*, és a diákok határozták meg, hogy melyik tárgyból tesznek középszintű, melyikből emelt szintű érettségit.

A felsőoktatási intézmények meghatározott érettségi tárgyakhoz kötik a jelentkezést, és sokszor megkövetelik az emelt szintű érettségit is. *A szakmai tárgyból tett érettségit csak a szakirányú továbbtanulás esetén fogadják el.* Ráadásul a későbbiekben az egyetemi továbbtanulás feltétele lesz a nyelvvizsga, amely legegyszerűbben az emelt szintű nyelvi érettségivel szerezhető meg.

Ha tehát valaki a szakközépiskola után irányt akar váltani – például gépész ágazat után informatikusnak akar tanulni –, arra általában csak akkor lesz lehetősége, *ha egy hatodik tárgyból is vizsgázik a két emelt szinten letett vizsgatárgy mellett.* Erre még az elit gimnáziumok tanulói sem nagyon vállalkoznak, nemhogy egy szakközépiskolai tanuló. Annál kevésbé, mivel erre az iskolában az új kerettantervek bevezetése után csak bizonyos tantárgyakból kaphat felkészítést (az eddigiekkel ellentétben, amikor fakultáció keretében ez legalább elvileg lehetséges volt.)

Ugyan a mostani rendeletben nem szerepel, de a szakközépiskolai oktatás átalakításából következik, hogy meg kell szüntetni az egységes középiskolai érettségi vívmányát.

Az új típusú szakközépiskola 1998-as bevezetéséig a gimnáziumi és a különböző típusú szakközépiskolákban tett érettségi mind a kötelező tárgyak, mind az érettségi követelmények tekintetében különbözött. Ennek következtében a kétféle érettséginek eltérő volt a presztízse.

Mára ez a presztízskülönbség megszűnt, a szakközépiskolát végzettek mind a továbbtanulásnál, mind – az érettségi után szakképzési év után tett szakmai vizsgával – a munkaerőpiacon jól boldogulnak, közöttük a munkanélküliség lényegesen alacsonyabb akár a szakmával nem rendelkező gimnazistákénál, akár az érettségivel nem rendelkező szakmunkásokénál, akár azoknál, akik a korábbi típusú szakközépiskolai végzettséggel rendelkeznek.

*Mi szükség van arra, hogy ezt a rendszert megváltoztassák?*

Lásd még: <http://tanitanek.com/Hir/Details/6fd98e79-3adc-4bf8-af44-fcbb18299a29>

### **c. Átnevezik az iskolatípusokat: a szakközépiskolából szakgimnázium, a szakiskolából szakközépiskola, a speciális szakiskolából szakiskola lesz**

A Köznevelési Törvény tavalyi módosítása átnevezi a középfokú iskolákat.

Az iskolák új elnevezése a hazai hagyományoktól idegen, a nevek elfedik a valós funkciót. A címtábla átfestése felesleges, pénz pazarló, megtévesztő. Az, hogy *a különböző időpontokban végzetteknel az azonos nevű végzettségek más-más szintet jelentenek*, fogyasztóvédelmi szempontból elfogadhatatlan, *a munkaerőpiacon, valamint a továbbtanulásnál zavart fog okozni.*

Az átnevezést csak az indokolja, hogy a kormány egyrészt *el akarja fedni a gimnáziumi helyek tervezett csökkentését*, másrészt azt akarja elhitetni, hogy az érettségi lehetőségét nem veszi el a szakiskolásoktól sem, hiszen a szakmai vizsga után saját iskolájukban két év alatt leérettségizhetnek. Ez azonban irreális: *hogyan készülne fel két év alatt az érettségire egy nem kiemelkedő képességű tanuló, ha megelőző tanulmányai során még egy szakközépiskolai évnél megfelelő tudásanyagot sem szerzett az érettségi tárgyakból?* A közismereti óraszám ugyanis a három szakiskolai év alatt összesen 18, míg a középiskolákban egy év alatt 20-30. Az érettségi legfeljebb akkor lehet reális lehetőség, ha az érettségi követelményeket számukra lecsökkentik.

### **d. A nem állami szakképzők kiszorítása**

A nem állami szakképző intézmények a szakképzés bizonyos szegmenseiben – második esély iskolái, gimnáziumi érettségi utáni szakképzés, felnőtt szakképzés – *meghatározó szerepet játszanak.* Többségük nagy tapasztalattal rendelkezik a saját területén, és a munkaerőpiac változásaihoz rugalmasabban alkalmazkodik, mint az állami intézmények.

Az ún. szakmaszerkezeti döntéssel – amelyben minden évben, minden megyére fenntartónként meghatározzák, hogy egy-egy szakmában hány tanulót képezhetnek állami támogatással – tavaly elkezdődött és idén folytatódik a nem állami szakképzők kiszorítása. Mivel az alapítványi és magániskolák a szakmaszerkezeti döntéssel *nem kaptak finanszírozott helyeket az általuk oktatott szakmában, sok iskola megszűnt vagy megszűnés előtt áll.* (A döntést ugyan háttéralkuk nyomán utólag valamennyire korrigálták, de ez nem mindenkinek megoldás.) A felsőbb évfolyamok átvételére *az állami szakképzési centrumok „visszautasíthatatlan ajánlatot” tettek.* A tárgyalások során a kezdeti kedvezőbb feltételeket sorra módosítva a tanulók, tantestület más iskolákba való beolvadását készítik elő.

Az alapítványi szakképzők egy része kizárólag vagy elsősorban *felntőttoktatással* foglalkozik. Az ő helyzetüket az is rontja, hogy a felntőttoktatásba felvehető tanulók számát a jogszabály a nappali képzésben résztvevők számának arányában határozza meg.

*Követeljük ennek a folyamatnak a leállítása érdekében a 2016/2017 tanévre szóló szakmaszerkezeti döntés és a felntőttoktatásba felvehető számának korlátozásának felfüggesztését! Engedjék meg a korlátozottan támogatható szakképesítések esetén a jelentkezést a szakképző intézményekbe legalább azoknak, akik érettségi után szeretnének továbbtanulni!*

**e) A 2016/17-es tanévben a szakképzés csak a továbbtanulási jelentkezések lezárta után megjelent OKJ szakképesítések megszerzésére irányulhat.**

A 2016 februárjában megjelent és 2016 március 4-től hatályos új OKJ ( 25/2016. (II. 25.) Korm. rendelet) törölt pár szakképesítést. Természetesen új szakképesítések is megjelentek.

Ez a rendelet március 4-én hatályba lépett. Az átgondolatlan hatályosulás komoly problémákat okoz a 2016/2017. tanév tervezésében és elindításában:

*A törölt szakképesítésekre a tanulókat már beiskolázták, az iskolák a KIFIR-ben a 2015 decemberében hatályos OKJ szerint adták meg a választható szakképesítéseket. Közöttük vannak olyanok, melyek helyett nem jelent meg új, hasonló szakképesítés a módosított OKJ-ban. Ilyen például az SNI-s tanulók számára meghirdetett 31 346 02 Számítógépes adatrögzítő részsakképesítés. Mi lesz a beiskolázott tanulókkal?*

Mivel az új szakképesítésekhez nem adták még ki a szakmai és vizsgakövetelményeket és a szakmai kerettanterveket, az iskolák (főként az alapítványi, magán és egyházi intézmények) *a működési engedélyük, pedagógiai programjuk - melynek része a helyi tanterv és szakmai program – módosítását nem tudják megtenni. Ezek benyújtási határideje május 31.* Ahhoz, hogy a benyújtás előtt a fenntartó, nevelőtestület, szülői képviselő legitimálja, május 15-ig el kell készíteni, az szvk-k és a kerettantervek pedig lehet, hogy csak augusztusban kerülnek kiadásra.

Az új OKJ egy-két olyan szakképesítésnél, amelyek eddig indíthatók voltak iskolában, megtiltja az iskolai rendszerben történő indítást. Az e képzésekre beiskolázottak helyzete bizonytalan (pl.:a 54 345 02 Nonprofit menedzser szakképesítésben).

Az OKJ módosítása, az j kerettantervek kidolgozása ellen nincs kifogásunk, hiszen a szakmai követelményeket folyamatosan igazítani kell a gazdaság elvárásaihoz, a technikai fejlődéshez.

*Az azonban elfogadhatatlan, ha kötelezően előírják az iskoláknak, hogy szeptembertől a most még ismeretlen szakmai követelmények alapján kelljen tanítaniuk, és csak a most bevezetett OKJ szakképesítéseket oktathatják – akkor is, ha diákjaik nem arra jelentkeztek.*

Hagyják meg azoknak az iskoláknak az új OKJ-szakmák választásának lehetőségét, akik szakmailag indokoltnak tartják ezt, de *a váltást csak 2017-től tegyék kötelezővé!*

## **2. Az érettségi vagy a szakmai végzettség megszerzéséig mindenki számára biztosítani kell a közoktatásban való részvétel lehetőségét.**

A 18 éves tankötelezettség 16 évre való leszállítása nemcsak azt jelenti, hogy aki nem akar tanulni 16 éves kora után, az megteheti, hanem azt is, *hogy az állam nem köteles biztosítani a tanulás lehetőségét annak sem, aki pedig szeretne tanulni.*

Azt, aki elmúlt 16 éves, és bármilyen okból iskolát kell változtatnia – költözés, szakmai egészségügyi alkalmatlanság miatt, vagy csak azért, mert rájött, hogy 14 évesen nem jó szakmát választott –, nem kötelesek sehova sem felvenni. A normatív finanszírozás megszűnésével *az iskolák nem érdekeltek a tanulólétszám növelésében.* 16 éves kor alatt vannak mechanizmusok arra, hogy biztosítsák a tanulóknak tankötelezettségük teljesítését, de ezt a 16 éven felüliekre nem alkalmazzák.

Pedig az Alaptörvény és a Köznevelési törvény szerint is az állam feladata az ingyenes oktatás biztosítása az érettségi és a szakmai vizsga eléréséig.

### **Követeléseink:**

**Az új OKJ hatályát az iskolai rendszerben indított szakképesítések vonatkozásában változtassák meg úgy, hogy a 2016/2017-es tanévben még lehessen az előző OKJ szerinti szakképesítéseket is oktatni!**

**Ne tegyék kötelezővé a szakközépiskolákban tanulóknak, hogy szakmai tárgyból emelt szintű érettségit tegyenek! Maradjon számukra is választható az ötödik érettségi tárgy!**

**Nem csökkenthetők a szakközépiskolákban a közismereti óraszámok, állítsák le az ezt szolgáló új kerettantervek kidolgozását!**

**A szakiskolákban csak a 2017/18-as tanévtől legyen kötelező az új OKJ szerinti szakmák, az új SZVK-k és kerettantervek bevezetése!**

**Ne nevezzék át az iskolatípusokat! Az új nevek – szakközépiskolából szakgimnázium, szakiskolából szakközépiskola, speciális szakiskolából szakiskola – megtévesztőek, fogalmi zűrzavart okoznak.**

**Az érettségi vagy a szakmai végzettség megszerzéséig életkortól függetlenül mindenki számára biztosítani kell a közoktatásban való részvétel lehetőségét.**

## **3. Csökkenteni kell a tanulói terheket!**

---

A tanulók, gyermekek kötelezettségeinek csökkentésére haladéktalan intézkedések szükségesek még a tartalmi szabályozás átalakítását szolgáló munka megkezdését megelőzően.

A diákok számára *16 óráig egységesen kötelező benntartózkodást* meg kell szüntetni, egyúttal – főként a hátrányos helyzetű tanulók fejlesztése érdekében – minden tanuló számára egyaránt felkínált *szolgáltatásokat* kell szervezni és finanszírozni. Az intézmények által a későbbiekben választható egész napos iskola pedagógiai alternatívájának kimunkálását meg kell kezdeni.

A kötelező *testnevelési órák* számát heti ötről heti háromra kell csökkenteni, egyúttal mindenki számára elérhető délutáni *tömegsport-lehetőségeket* kell szervezni és finanszírozni.

Az állami fenntartású iskolákban az önálló kötelező tanóráként szervezett *erkölcs- és hittanórákat* meg kell szüntetni, és igény esetén a délutáni időszámban kell választható keretek között biztosítani.

## Magyarázat

A tanulói terhek növekedésének alapvető oka a jelenlegi oktatáspolitikai korszerűtlen szemlélete. A XXI. században már nem lehet az a közoktatás célja, hogy minél több ismeretet tömjön a gyerekek, a diákok fejébe.

A NAT-ban és az arra épülő, kötelező kerettantervekben előírt tananyag megtanulása hatalmas terhelést jelent. A pedagógiai szakmai ellenőrzések miatt a pedagógusok nem tehetik meg, hogy nem adják át, nem kérik számon az előírtakat.

*Valódi megoldást, a tanulói terhek valós csökkentését csak az jelentheti, ha tantervek a lexikális tanulnivalók helyett a készségek, képességek fejlesztésére helyezik a hangsúlyt.*

Az eltérő szemléletmódú Nemzeti Alaptanterv (NAT) és kerettantervek megalkotása, a tanári autonómia visszaadása nem megy egyik napról a másikra. A Hermann-levélhez csatlakozó diákok segélykiáltásait látva azonban az azonnali követelések megalkotásánál feltétlenül tenni akartunk olyan javaslatokat, amelyek a tanulói terheket már a jövő tanévben valamennyire csökkentik.

Három olyan területet találtunk, amelyeknél a tanulói terhek mellett más problémák is indokolják a módosítást. Mindhárom területen igyekeztünk olyan megoldást javasolni, hogy ne öntsük ki a fürdővízzel a gyereket is.

### **1. A diákok számára 16 óráig egységesen kötelező benntartózkodás megszüntetése**

A pedagógiai cél, valós lehetőségek nélkül kötelező benntartózkodás és az egész napos iskola nem ugyanaz! Nem az egész napos iskola ellen szólunk. Célunk csak az, hogy a benntartózkodás ne legyen kötelező mindenhol, mindenki számára még abban az esetben is, ha a délután folyamán csak „gyermekmegőrzés” folyik.

Különösen az óvoda-iskola átmenetnél jelent felesleges megterhelést a kötelező benntartózkodás. Az óvodás még délben aludt (legalábbis így volt kialakítva a napirendje), az iskola napi 8 óra kötelező bentléttel és 5-6 kötelező órával extrém váltás. A legtöbb iskolában a tanító néni legfeljebb azt engedheti meg, hogy a gyerekek ebéd után a padra dőlve szunyókáljanak.

Fontosnak tartjuk azonban, hogy lehetséges legyen a délután tartalmas eltöltése az iskolában. Ezért követeljük, hogy az iskolák biztosítsanak a délutáni időszámban minden tanuló számára egyaránt felkínált *szolgáltatásokat, és ezek finanszírozása legyen biztosítva.* (Tehát például a fenntartó fizesse a szakkört tartó tanárt.)

Fontosnak tartjuk, hogy elkezdődjön az *egész napos iskola* pedagógiai alternatívájának kimunkálása.

### **2. A kötelező testnevelés órák számának csökkentése**

A heti öt testnevelés óra bevezetésével kapcsolatos anomáliák közismertek. Még a jól felszerelt iskolákban sincs meg annak a lehetősége, hogy a tanítási idő alatt minden osztály számára biztosítsák ehhez a megfelelő körülményeket. Ezért is javasoljuk *a kötelező óraszám heti ötről heti háromra való csökkentését.*

Úgy gondoljuk, a testmozgás lehetőségét, a sportolás szeretetét nem csak – sőt, nem elsősorban – a testnevelés órák számának növelésével lehet biztosítani. A csökkentéssel párhuzamosan mindenki

számára elérhető délutáni *tömegsport-lehetőségeket kell szervezni és finanszírozni*. Ugyanis jelenleg az iskolai tömegsport lehetőségei, elérhetősége nem megfelelő.

### **3. Kötelező erkölcs- és hittanórák megszüntetése**

Bevezetésekor nagy tiltakozást váltott ki a kötelező erkölcs vagy hittanórák tananyagba emelése.

Az, hogy a gyerekeknek, szülőknek *kötelező olyan védett adataikról nyilatkozni, mint a vallási meggyőződés, személyiségi jogokat sért.*

Emellett az erkölcsstan gyors bevezetéshez nem voltak meg sem a személyi feltételek, sem a tankönyvek. A tanárokat gyorstalpalókon képezték ki a tantárgy oktatására, az elkészült tankönyvek színvonalát és szellemiségét is sok kritika érte. A tankönyvek sokszor a „kormányzati erkölcsöt” akarják a gyerekekre erőltetni. A gyermekeket összezavarja az államilag kiadott „néperkölc”, amely például az egyszülős családokat kevesebbre értékeli.

Ezért *követeljük, hogy az állami fenntartású iskolákban ne legyen kötelező erkölcs- és hittanóra*. Ha igény van rá, külön, délutáni, szabadon választható szakkör keretében lehessen megvalósítani az erkölcsstan (etika) oktatását, akár csak a hitoktatást.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a szükség sok helyen erényt szült: vannak iskolák, ahol éppen az erkölcsstan órák adnak lehetőséget arra, hogy korszerű – pl. drámapedagógiai – módszerekkel tananyag-átadás helyett kompetenciafejlesztés folyjon a tanórán. Azonban a kötelező erkölcsstan eltörlése esetén is lehetőség van arra, hogy más tantárgyakba – pl. magyar, történelem – beépítve, esetleg a szabad sáv terhére választható foglalkozások formájában tovább lehessen vinni ezeket a jó gyakorlatokat.

### **A tanulói terhek csökkentése nem jár szükségszerűen együtt a pedagóguslétszám csökkentésével!**

Követeléseink között szerepel ugyanis a tanárok kötelező óraszámának csökkentése és a kötött munkaidő – és ezzel az ellentételezés nélküli eseti helyettesítés, ill. egyéb kötelezettségek – eltörlése. Ha ezt elérnénk, *egyszerre lehetne csökkenteni a tanárok és a tanulók terhelését anélkül, hogy ez elbocsátásokkal, ill. a kormányzat számára pluszkiadással járna.*

A testnevelés órák számának csökkentése mellett az ingyenes délutáni diáksport-lehetőségek megteremtését is követeljük. Ezeket a foglalkozásokat be kell számítani a testnevelő tanárok kötelező óraszámába.

### **Követeléseink**

**Ne írják elő semelyik évfolyamon a diákok számára 16 óráig egységesen kötelező benntartózkodást! Egyúttal biztosítsák a délutáni időszávban minden tanuló számára felkínált szolgáltatások finanszírozását!**

**A NAT módosításával a kötelező testnevelés órák számát csökkentsék heti ötről heti háromra, és szüntessék meg a kötelező erkölcs- és hittanórákat! Egyúttal biztosítsák a délutáni időszávban a tömegsport-foglalkozások finanszírozását!**

## 4. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek méltányos és eredményes ellátásáért azonnali, kármentő intézkedések szükségesek!

---

A szülők, a pedagógusok és az érintett szakemberek bevonásával azonnal kezdődjön meg a különleges bánásmódot igénylő gyerekek (sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók) integrált oktatásának átfogó, az akadályokra, nehézségekre koncentrálnak *felmérése!* Ennek tapasztalatai alapján az érintettek közösen döntsenek az egyre kilátástalanabb állapotok rendezéséről.

Az óvodákban, iskolákban és szakszolgálatokban tapasztalható szakemberhiányt, státushiányt, dologi eszközhiányt, *a jogszabályi minimumfeltételek folyamatos megsértését az elmaradt finanszírozás azonnali biztosításával* szükséges csökkenteni.

A szülők kiszolgáltatottságának felszámolása érdekében azonnal módosítani kell a *vizsgálati protokollok szabályozását*, megerősítve a kliensközpontú kommunikációt, munkafolyamatokat. A szakemberek terhelésének csökkentésével biztosítani kell, hogy az elvárások megvalósuljanak a gyakorlatban.

*A családhoz észszerű mértékben közel kell vinni a szolgáltatást*, biztosítani kell az egyenlő bánásmódot, a jó iskolát. Ne kényszerítsék a gyermeket és a szülőt arra, hogy méltánytalanul távoli óvodába, iskolába, vizsgálatra, fejlesztő foglalkozásra utazzon!

A *Pedagógiai Szakszolgálatok* előkészítetlen központosításával bekövetkezett érdeksérelem és ellátási hiány csökkentése érdekében *megyei szintről járási szintre* kerüljön vissza az intézményfenntartás, tanügyigazgatás.

Az óvodákban, iskolákban *a jogszabályban előírtak szerint biztosítani kell gyógypedagógust és fejlesztőpedagógust, valamint helyre kell állítani a megszüntetett gyermekvédelmi munkatársi munkakört.* Az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények (EGYMI) többségi óvodák, iskolák számára *nyújtható szolgáltatásainak* körét bővíteni kell a 2013 előtti szintre.

Vissza kell állítani az *előkészítő szakiskolát*, amely a sajátos nevelési igényű gyermekeket a 9-10. osztályban felkészíti a szakképzésbe való belépésre.

A célszerűtlenül a szakszolgálatokhoz rendelt *gyógytestnevelés* szolgáltatást vissza kell helyezni az óvodákhoz, iskolákhoz.

### Magyarázat

**Az átmeneti időszakra a Kormány biztosítson alternatív megoldási javaslatot a követeléseink ütemezésére!**

### Fogalommagyarázat

A Nemzeti Köznevelési Törvény szerint *különleges bánásmódot igénylő gyermek*, tanuló:

1. a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek, tanuló
2. a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTM) gyermek, tanuló,
3. a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló.

Azonnali követelésünk központjában az SNI és BTM-es tanulóakra vonatkozó szabályozások újragondolása áll.

1. *Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló*\_az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján

- mozgásszervi,
- érzékszervi,
- értelmi vagy
- beszéd fogyatékos,
- több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- autizmus spektrum zavarral,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral,
- súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzd,

2. *Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTM) gyermek, tanuló,*

az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján

- az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít,
- társas kapcsolati problémákkal,
- tanulási,
- magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd,
- közösségbe való beilleszkedése, továbbá
- személyiségfejlődése nehezített, vagy
- sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az SNI és BTM gyermekeknek joguk van a *megfelelő egészségügyi ellátáshoz és a képességeikhez mért oktatáshoz*. Számukra is jár az ingyenes köznevelés minden szolgáltatása, és jogosultak az állapotuknak megfelelő, képességeik kibontakoztatását segítő különleges bánásmódra. Ennek megfelelően a jogszabályok számukra többlétszolgáltatásokat, ill. speciális szolgáltatásokat is biztosítanak. Ezek a szolgáltatások azonban jelenleg sok esetben nem elégségesek, nem megfelelőek, ráadásul igénybe vételük gyakran nem is lehetséges, mivel nincs elég szakember, eszköz, nem elérhetőek az intézmények.

*Jelenleg a gyermekek nem kapják meg, ami nekik állapotuknál fogva járna: sem a fejlesztéseket, sem a különleges bánásmódot.* Ha a gyermek a megfelelő fejlesztéseket nem kapja meg, az súlyos következményekkel jár, hiszen soha nem lesz még egyszer hatéves, nem lesz nyolcéves vagy tíz; amit elmulasztunk, nem lehet visszahozni.

A jelenleg használt mérési módszerek és statisztikák nem adnak egzakt képet arról, hogy *hány különleges bánásmódot igénylő gyermek él ma ténylegesen Magyarországon*. A szülők félelme, aggodalma és a rendszer hiányosságaiból adódó problémák miatt számos gyermek regisztrálatlan, egyszerűen nem akarják „megbélyegezni” gyermeküket, hogy aztán ellátatlanul kallódjanak a rendszerben. Számtalan esetben a szakértői bizottság szakembereinek javaslatára nem vállalják fel a szülők az SNI státuszt eredményező diagnózist, mert akkor a gyermek felvétele nem megoldható az intézménybe (alapító okirathoz kötődő ellátás problémaköre). Álláspontunk szerint a baj sokkal nagyobb, mint azt első látásra gondolnánk. *Fontosnak tartjuk a különleges bánásmódot igénylő*



*gyermek pontos és számszerűsített adatainak feltárását, nyilvánosságra hozatalát, új kutatásmódszertani elemek kidolgozását!*

Ebbe a pontba azok a követelések kerültek, amelyek az SNI/BTM gyermekek helyzetének javításához a *legsürgősebbek és a legegyszerűbben teljesíthetők*.

**1. A szülők, a pedagógusok és az érintett szakemberek bevonásával azonnal kezdődjön meg a különleges bánásmódot igénylő gyerekek (sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók) integrált oktatásának átfogó, az akadályokra, nehézségekre koncentrálnó felmérése! Ennek tapasztalatai alapján az érintettek közösen döntsenek az egyre kilátástalanabb állapotok rendezéséről.**

Az elmúlt évek központosító, egységesítő törekvései hátrányosan érintették azokat a pedagógiai folyamatokat, amelyek az *együttnevelés, integrált oktatás területén* 2010-ig döcögve, de legalább már elindultak. A terület korábban sem volt problémamentes, a feltételek és ennek következtében az eredmények sok iskolában messze elmaradtak a minimálisan kívánatostól. A tényleges integrációhoz szükséges pedagógiai kultúra, szemléletmód és módszertani átalakulás éppen csak megkezdődött, folyamata mostanra megrekedt. Számos azonnali intézkedés kell, hogy a helyreállító folyamat legalább elinduljon.

*Az integráció kiemelt társadalmi érdek.* Létjogosultsága elengedhetetlen, de a kialakult gyakorlat alapján hatékonyságát tekintve még a szegregációnál is hátrányosabb helyzetet teremtett. Az új kormányzati intézkedések lerontották az eddigi rész megoldások hatékonyságát is. Sürgősen szembe kell nézni a kialakult gyakorlat okozta társadalmi ellehetetlenüléssel!

*A helyzet tényleges felmérése, a kudarcok okainak körültekintő feltárása nélkül az integrált oktatás kellő eredményessége nem biztosítható.* A feladathoz azonnal hozzá kell kezdeni, és ennek tapasztalatai alapján a szükséges korrekciókat megkezdeni. Ez sürgős, mert egyre több gyerek szakad le. Ezzel párhuzamosan a jelenlegi kudarcok miatt a közgondolkodásban, sőt sajnos már a pedagógiai közbeszédben is egyre erősödnek a szegregáció visszaállítására vonatkozó vélemények. (Ne hátráltassák „ezek” a gyerekek a többiek, a „normálisak” haladását, oktatását.) *Ez a szemlélet semmiképpen nem elfogadható.*

Elengedhetetlen, hogy az oktatási helyzet feltárásába, az alkalmazandó intézkedések meghozatalába és az eredmények monitoringozásába a *szülőket is bevonják*.

A jelenlegi kaotikus helyzetben a szülők nem tudják, milyen intézményen kérhetik számon a meg nem kapott fejlesztéseket. Tisztázatlan, hogy tulajdonképpen *kinek kellene felelősséget vállalnia ezeknek a gyerekeknek az eredményes oktatásáért* (iskola, KLIK, önkormányzat, gyógypedagógus, szakszolgálat, tantestület), ki a felelős, ha egy arra kijelölt intézmény nem biztosít megfelelő gyógypedagógiai ellátást a gyermeknek. A jelenlegi szabályozás szerint nincs valódi szankciója annak, ha a fejlesztéseket az iskola nem biztosítja. *Szükség lenne tehát szankciók beépítésére a törvénybe és soron kívüli eljárás biztosítására az ilyen tárgyú ügyekben.*

*Elengedhetetlen az átlátható, konzisztens, szankciókat is tartalmazó jogi szabályozás megalkotása.* A törvényes biztosítékok fenntartása társadalmi érdek.

*Azonnali intézkedésként a Kormány nyilatkozzon, hogy a fennálló kaotikus jogi szabályozást milyen eszközökkel kívánja megszüntetni. Jelöljön ki egy szakpolitikai referenst, hozzon létre egy egyeztetési mechanizmust a megfelelő jogszabályok kidolgozására.*

**2. Az óvodákban, iskolákban és szakszolgálatokban tapasztalható szakemberhiányt, státushiányt, dologi eszközhiányt, a jogszabályi minimumfeltételek folyamatos megsértését az elmaradt finanszírozás azonnali biztosításával szükséges csökkenteni.**

A *tanulói normatíva* felváltása a pedagógusbérek finanszírozásával, és az oktatási költségek forrásainak, elosztásának átrendezése, csökkentése amellet, hogy lehetetlenné teszi a jogszabályi minimumfeltételek teljesítést, *felszámolta az SNI gyerekek többségi iskolába való befogadásának legerősebb motivációját*. Az SNI tanulók a fejkvóta rendszerben nem csak dupla állami normatíva bevételt jelentettek, hanem a főváros és a megyei önkormányzatok további SNI létszámon alapuló támogatásokat nyújtottak. (Az SNI ellátás biztosítása az ő feladatuk volt. Külön intézmények fenntartása helyett az ilyen szolgáltatásokat nyújtó iskolákat támogatták jelentős összegekkel.) Ezen felül jelentős pályázati forrásokból lehetett meríteni az integrációs oktatás szemléletének, módszertanának formálásához, a szükséges taneszközök fejlesztéséhez. A kifejezetten elit iskolákon kívül az összes többi szívesen fogadott be emiatt ilyen „problémás” gyerekeket. Az új rendszerben annyi megmaradt ugyan, hogy az SNI gyerekek kettőnek vagy akár háromnak számítanak a tanulólétszámban, de ez már korántsem akkora előny, hiszen az egyes gyerek csak az intervallumhatárokon számít. (Ha nélküle osztályt kell összevonni, vagy épp miatta lehet osztályt bontani.) Az iskolák gazdasági szempontból már nem érdekeltek az integrációban.

*Minden intézményben biztosítani kell legalább a 20/2012-es EMMI rendeletben előírt minimális felszerelést, tárgyi feltételeket*. Jelenleg ugyanis a jogszabályi előírások ellenére vannak olyan iskolák, ahol a fejlesztőpedagógusok ablak nélküli, nedves, dohos pincehelyiségben, vagy huzatos folyosói sarkokban kénytelenek foglalkozásokat tartani.

A területen tapasztalható akut erőforráshiány jelentős mértékben csökkenthető lenne *a magánszféra bevonásával*. A szolgáltatások egy jelentős része "kiszervezhető" a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel, diákokkal az elmúlt évtizedekben komoly tapasztalatokat szerzett, komoly eredményeket felmutató alapítványi és magán fenntartású intézményekbe.

*Követeljük, hogy az SNI, BTM gyerekek után újra járjon állami normatíva ("fejkvóta"), amelyet a gyermekek számára szükséges eszközök, szakemberek valós költségeire lehessen fordítani (beleértve a pedagógusok felkészítésének, felkészülésének költségeit is) !*

*Követeljük, hogy a kormányzat a fejlesztések területén működjön együtt az alapítványi és magán fenntartású intézményekkel! Ahelyett, hogy az ellehetetlenítésükre törekedne, átlátható szabályozással és megfelelő finanszírozással biztosítsa a hatékony együttműködés lehetőségét.*

**3. A szülők kiszolgáltatottságának felszámolása érdekében azonnal módosítani kell a vizsgálati protokollok szabályozását, megerősítve a kliensközpontú kommunikációt, munkafolyamatokat. A szakemberek terhelésének csökkentésével biztosítani kell, hogy az elvárások megvalósuljanak a gyakorlatban.**

*Az iskolákban dolgozó fejlesztőpedagógusok egységes protokollját el kell készíteni. Egységesíteni és egyszerűsíteni kell az egyéni fejlesztési tervek dokumentációját.*

Elengedhetetlen a *fokozottabb, szorosabb kommunikáció a gyermeket körülvevő szereplők között, beleértve ebbe a gyermek legfőbb érdekvédőjét és problémái ismerőjét, a szülőt*. Ahhoz képest, hogy a gyermek törvényes képviselőjére és szülőjére mekkora felelősség hárul, elenyésző az ahhoz társuló joga. A kliensközpontú kommunikációba a szülő is beleértendő, és egyenrangú félként kezelendő.

**4. A családhoz észszerű mértékben közel kell vinni a szolgáltatást, biztosítani kell az egyenlő bánásmódot, a jó iskolát. Ne kényszerítsék a gyermeket és a szülőt arra, hogy méltánytalanul távoli óvodába, iskolába, vizsgálatra, fejlesztő foglalkozásra utazzon!**

Általános probléma, hogy az SNI gyermekeket elenyésző számú oktatási intézmény fogadja, sok gyermek naponta akár ötven kilométert kénytelen utazni, hogy tankötelezettségének eleget tudjon tenni. Ez még egy normál állapotú gyermek számára is megerőltető, egy SNI gyermek számára pedig sokszor kínszenvedés. Ha ezt a család vagy a gyermek nem tudja teljesíteni, akkor vagy magántanulóként kell elvégeznie az iskolát, vagy a szülőt és a gyermeket is meghurcolják a hatóságok.

Jelenleg az intézmények csak akkor fogadhatnak SNI gyermekeket, ha *szakmai alapító okiratuk szerint az adott fogyatékoság vonatkozásában fogadóképesek*. Ennek eredményeként számos esetben fogyatékoságon alapuló diszkrimináció valósul meg.

Sokszor azokban az intézményekben sem biztosított a gyermekek, tanulók integrációja, ahol az alapdokumentum tartalmazza az adott fogyatékoságra vonatkozó feladatellátást, mert a gyakorlatban *nem állnak rendelkezésre* az ahhoz szükséges tárgyi és személyi feltételek, s hiányzik a szakmai tudás.

Amennyiben nem szakirányú gyógypedagógus látja el a gyermeket, *a pedagógus kapjon segítséget a feladat ellátásához!* Biztosítsa az állam, hogy részt vehessen képzéseken, ill. konzultálhasson a megfelelő szakemberekkel.

Az integrált oktatás feltételeinek biztosítása érdekében *a BTM létszám is megemelten számítson az osztály-, csoportlétszámok meghatározásakor.*

*Az állam feladata annak megoldása, hogy egy speciális igényű gyermek - amennyiben a szakértői vélemény szerint alkalmas az együttnevelésre - a többi gyermekhez hasonlóan a hozzá legközelebb álló iskolába is felvehető, integrálható legyen, és ott az állapotának megfelelő fejlesztéseket megkaphassa. Nem fogadjuk el azt az érvelést, hogy erre nincs pénz!*

Ha mégis elkerülhetetlen, hogy a gyermeket távoli intézménybe vigyék, akkor *a szállítást támogató szolgálatok bevonásával biztosítani kell.*

*Szükséges a támogató szolgálatok kapacitásainak bővítése vagy a szállítás alternatív módon történő megoldása, és a szállítással kapcsolatos kötelezettségek, hatáskörök és felelősségi szabályok megalkotása.*

**5. A Pedagógiai Szakszolgálatok előkészítetlen központosításával bekövetkezett érdeksérelem és ellátási hiány csökkentése érdekében megyei szintről járási szintre kerüljön vissza az intézményfenntartás, tanügyigazgatás.**

Az köznevelési intézmények állami fenntartásba kerülése utáni átszervezések eredményeképpen a pedagógiai szakszolgálatok hatékony működését *kettős központosítás* nehezíti (KLIK + megyei szinten való működés, intézményszerveződés).

*A központi/megyei irányítás életidegen.* Rendkívül lelassítja a szakemberek felvételét, a helyettesítések megszervezését, a megbízási szerződések megkötésének folyamatát; ezáltal jóval később jutnak a gyermekek az állapotukhoz mérten szükséges szakszolgálati ellátáshoz; így egyre jobban növekszik az *ellátatlan gyermekek száma*. A kialakítandó kommunikáció oda és vissza

nehézkes, személytelen, a beküldött anyagoknak nem lehet tudni, mi lesz a sorsa, a kérelmekre nehezen vagy egyáltalán nem jön válasz. A tagintézmények költségvetését, státusz-gazdálkodását nem lehet átlátni, ilyen gyakorlatilag nem is létezik.

*A szakszolgálatok kiszakadtak az ellátási körzetükhöz tartozó intézményekkel való kommunikációból.*

Az eredeti cél, ami az országosan azonos/egységes szakmai működést fogalmazta meg, megvalósult azzal, hogy a szakmai protokollok és a pedagógus életpályamodell létrejött, az elmúlt pár év azonban bizonyítja, hogy a jelenlegi struktúra nem működőképes.

*A megoldás, hogy a pedagógiai szakszolgálatok ne megyei/fővárosi intézményként működjenek, hanem a jelenlegi tagintézmények önálló intézményként a járási/kerületi tankerületekhez kerüljenek. Az intézmény vezetője pedig az igazgató legyen, önálló gazdálkodási hatáskörrel.*

Ezt az is indokolja, hogy egy tagintézmény mérete megegyezik egy iskola méretével, sőt nemritkán meg is haladja azt. Ennek előnye a feladatok aktualizálása a helyi/ankerület igényeihez és elvárásaihoz. A működéshez szükséges ügyintézés gazdaságosabb (kevesebb utazási költség vidéken) és hatékonyabb.

Az intézkedés meghozatala mellett szükséges az 5/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről jogszabály pontosítása. Pontosán el kell különíteni a megyei és járási szakértői bizottsági tevékenységet és a hozzá tartozó eljárási kötelezettséget, adminisztrációt, ügyvitelt; szabályozandó a logopédiai ellátás megszervezése, stb.

**6. Az óvodákban, iskolákban a jogszabályban előírtak szerint biztosítani kell gyógypedagógust és fejlesztőpedagógust, valamint helyre kell állítani a megszüntetett gyermekvédelmi munkatársi munkakört.**

**Az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények (EGYMI) többségi óvodák, iskolák számára nyújtható szolgáltatásainak körét bővíteni kell a 2013 előtti szintre.**

Az intézményekben biztosítani kell a törvény által előírt gyógypedagógusi, fejlesztőpedagógusi, gyógypedagógiai és pedagógiai asszisztensi álláshelyeket.

*A fejlesztőkkel, gyógypedagógusokkal aktív kapcsolatban kell lennie a tanítóknak ahhoz, hogy a sikerhez szükséges gyerekközpontság teljesüljön, a két terület összhangban lehessen. Erre a zaklatott iskolai körülmények között addig sem volt lehetőség, amíg ezek a szakemberek a tantestületek tagjai voltak. Most a fejlesztők csak adott időszakokban, gyakran hajszoltan vannak az iskolákban. Ez órarendjük kialakításánál is komoly alkalmazkodási többletet jelent a tanítók részéről. A tanítók ráadásul még kevésbé tudhatják meg, mi történik a tanítványaikkal a fejlesztőórákon, s a fejlesztők is tájékozatlanok maradnak a tanítványaik iskolai pályafutásáról. Az azonos gyerekeket tanító pedagógiai szakemberek ilyen mértékű szétválasztása csak ronthatja munkájuk eredményességét.*

A gyógypedagógiai asszisztensek alkalmazására vonatkozó törvényi létszámkeret alacsony. Jelenleg az iskolákban szinte egyáltalán nincsenek gyógypedagógiai asszisztensek, pedig sok helyen az SNI tanulók ellátásában ez segítséget jelentene.

Az utazó gyógypedagógusok és fejlesztőpedagógusok munkájának segítése érdekében meg kell alkotni az *utazó gyógypedagógusi hálózat működését, szervezeti felépítését szabályozó jogszabályokat.* Ezek jelenleg teljesen hiányoznak! Munkájuk hatékonyságához biztosítani kell a

*megfelelő finansziális feltételeket.* Az iskolákban ki kell alakítani számukra a megfelelő környezetet és eszközrendszert.

*A fejlesztőpedagógusok kötelező óraszámát 22 órára kell csökkenteni. Törvényileg szabályozni kell ennek felosztását.* Mindez azért elengedhetetlen, mert gyakorlatilag ma már lehetetlenné vált a 32 óra kötelező benntartózkodás ellenére is az intézményen belüli teammunka. Nincs idejük a szakembereknek egymással konzultálni, ami egyértelműen hátrányos az általuk ellátott tanulókra nézve. A felkészülésre szánt emelt óraszám azért szükséges, mert a fejlesztő pedagógusok nem egységes tankönyvekből végzik munkájukat, nekik minden egyes tanuló esetében speciálisan, az ő képességbeli hiányosságainak megfelelő fejlesztési anyagokkal, eszközökkel kell felkészülniük.

A fejlesztő foglalkozások tanulói létszámát a fejlesztés jellegéhez igazítva kell *maximálni*. Ahol így indokoltá válik a pedagógusok létszámának növelése, ott ehhez kell igazítani a státuszok számát.

*Töröljék el a munkáltatótól függő foglalkoztatást a fejlesztő és gyógypedagógusok körében, kizárólag iskolai végzettség alapján történjen az ellátás!* A jelenlegi szabályozás szerint a fejlesztő pedagógus csak a BTM-mel foglalkozhat, ugyanakkor hivatalosan a diplomás gyógypedagógus sem foglalkozhat az SNI-s gyerekekkel, amennyiben nem rendelkezik szakvizsgával, és nem áll valamelyik szakértői bizottság alkalmazásában. Ezt a törvényi szabályozást át kell vizsgálni!

Engedélyezzék a nyugdíjkorhatár elérése után is a *nyugdíjas szakemberek továbbfoglalkoztatását* nyugdíjuk folyósítása mellett! Ne fokozzák a kötelező nyugdíjazással a hatalmas szakemberhiányt, amely főleg a logopédusok, gyógytestnevelők, speciális szakképzetségű gyógypedagógusok (pl. szurdopedagógus) esetében okoz megoldhatatlan problémákat.

## **7. Vissza kell állítani az előkészítő szakiskolát, amely a sajátos nevelési igényű gyermekeket a 9-10. osztályban felkészíti a szakképzésbe való belépésre.**

Ezt az intézménytípust az új Köznevelési törvény megszüntette. Az enyhe fokban értelmi fogyatékos gyermekek a nyolcadik osztály elvégzése után még nem rendelkeznek azokkal a képességekkel, amely lehetővé teszi számukra a szakképzésbe való bekapcsolódást. Ez az iskolatípus speciális tantervekkel, módszerekkel két év alatt képessé tette őket arra, hogy tanulásukat speciális szakiskolában (új nevén szakiskolában) folytassák. Azok számára, akik nem tudnak bekapcsolódni a szakképzésbe (nem veszik fel őket a szakiskolákba – új nevükön szakközépiskolákba), csak a HÍD program elérhető, amelyik nem igazodik az SNI tanulók speciális szükségleteihez.

## **8. A célszerűtlenül a szakszolgálatokhoz rendelt gyógytestnevelés szolgáltatást vissza kell helyezni az óvodákhoz, iskolákhoz.**

A gyógytestnevelés szakszolgálatok általi ellátása sok problémát vet fel, meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy *ezen szakfeladatot ismét az iskolák láthassák el*. A mindennapos testnevelés mellett a gyógytestnevelés szakszolgálat általi ellátása sok esetben lehetetlen helyiség hiány miatt. Az iskolák nem tudják biztosítani a tornatermüket a szakszolgálatok részére, a szakszolgálatok pedig sok esetben nem rendelkeznek ehhez megfelelő helyiségekkel.

# 5. A kormányzat tegyen azonnali intézkedéseket a roma tanulók növekvő szegregációjának visszaszorítása, a diszkrimináció minden formájának hatékony tilalma érdekében!

---

A kormány *vonja vissza* az oktatási szegregációt a nemzetiségi oktatásban és az egyházi intézményekben lehetővé tevő *jogszabály-módosításokat!*

Rendelje meg a múlt évtized *szegregációkutatásainak* megismétlését!

Hozzon létre az EMMI keretein belül kötelező *szegregációs monitoring rendszert*, állítsa helyre a helyi (tankerületi) *esélyegyenlőségi tervezési rendszert*, és érvényesítse a hátrányos helyzetű tanulók *iskolakörzeteken belüli egyenlő elosztásáról* szóló korábbi szabályozást!

A kormányzat civil jogvédő szervezetek és független szakértők bevonásával kezdje meg egy *antidiszkriminációs és deszegregációs program* kidolgozását!

## Magyarázat

1. **A kormány vonja vissza az oktatási szegregációt a nemzetiségi oktatásban és az egyházi intézményekben lehetővé tevő jogszabály-módosításokat!**
2. **Rendelje meg a múlt évtized szegregációkutatásainak megismétlését!**
3. **Hozzon létre az EMMI keretein belül kötelező szegregációs monitoring rendszert,**
4. **állítsa helyre a helyi (tankerületi) esélyegyenlőségi tervezési rendszert,**
5. **és érvényesítse a hátrányos helyzetű tanulók iskolakörzeteken belüli egyenlő elosztásáról szóló korábbi szabályozást!**
6. **A kormányzat civil jogvédő szervezetek és független szakértők bevonásával kezdje meg egy antidiszkriminációs és deszegregációs program kidolgozását!**

### **A szegregációs helyzet Magyarországon (átfogó szakmai háttér)**

A szegregáció kérdése a CKP tevékenysége során várhatóan az egyik alapvető, gyökeres változtatásokat igénylő probléma lesz azok között, amelyekre vonatkozóan a Platform a megújítási folyamatok számára koncepciót dolgoz ki. Az átfogó cél a szegregáció lényeges mértékű csökkentését garantáló hosszú távú folyamatok elindítása lesz.

A téma azért került be az azonnali követelések közé, mert a CKP szeretné, ha az esélyegyenlőtlenséggel, a szegregációval kapcsolatos kérdéseket folyamatosan napirenden tartanánk, és a tevékenység minden fázisában megtennénk e témákkal kapcsolatban a szükséges lépéseket. Másik oka a szegregáció csökkentése szerepeltetésének, hogy valóban van néhány olyan intézkedés, amely azonnal megtehető, és megtételükkel jótékony hatású folyamatok lennének elindíthatók a kérdésben.

A szegregációval kapcsolatos azonnal megoldandó feladatok értelmezéséhez szükség van magának a jelenségnek a tágabb ismeretére is. Készült egy tanulmányszerű leírás, amely az alapvető tájékozódást lehetővé teszi, itt [link] érhető el.

Röviden: A szegregáció a magyar oktatás egyik legsúlyosabb problémája. Nemzetközi vizsgálatok alapján végezhető összehasonlítások, és hazai kutatások támasztják alá az állítást. Az intézmények közötti, de az intézményeken belüli szegregáció is nagy teherterhelés. A szegregáció nem csak túlságosan magas szintű, hanem az elmúlt fél évtizedben növekvő tendenciát mutatott. A szegregáció olyan szelekció, amely diszkriminációval, hátrányos megkülönböztetéssel jár együtt, és ennyiben hozzájárul az esélyegyenlőtlenségek növekedéséhez is. A szegregáció súlyos problémákat okoz a gyermekek, fiatalok szocializációjában, amennyiben erősen korlátozza, hogy mindenki megismerhesse a nem saját társadalmi csoportjához tartozók életét, megtanulja velük az együttműködést, az értelmes kommunikációt, és toleránssá váljék a más társadalmi csoportokkal kapcsolatban.

### **Információk az egyes pontokkal kapcsolatban**

*1. A kormány vonja vissza az oktatási szegregációt a nemzetiségi oktatásban és az egyházi intézményekben lehetővé tevő jogszabály-módosításokat!*

A 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról kimondja (27. § (1)), hogy az egyenlő bánásmód követelményét alkalmazni kell azokban az intézményekben, amelyek államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján dolgoznak (egyszerűbben, amelyekre érvényes a Nemzeti alaptanterv – NAT). Ez azt jelenti, hogy gyakorlatilag minden egyház által, illetve nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott iskolára. Kimondja továbbá (27. § (3)), hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti egy csoport jogellenes elkülönítése egy oktatási intézményben, az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban. E szabályok eddig lehetetlenné teszik a cigány gyerekek szegregált iskolában, illetve csoportban történő tanítását. Az egyik törvénymódosítás során azonban kivételt jelentő szabály került be a normaszövegbe. A 28. § (3) bekezdés kimondja, hogy a „nyelvi vagy kulturális önazonosság megőrzése céljából egyházi jogi személy, vallási tevékenységet végző szervezet vagy nemzetiségi önkormányzat által fenntartott köznevelési intézmény ... a 27. § (2) bekezdés a) pontjától eltérő rendelkezést állapíthat meg”. Ez a bizonyos 27. § (2) bekezdés a) pontja éppen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásával, a felvételi kérelmek elbírálásával kapcsolatban fogalmazza meg az egyenlő bánásmód követelményét, amelynek, mint láttuk, megsértését jelenti a csoport elkülönítése.

A végeredmény az, hogy egyházi (valamint nemzetiségi) fenntartók számára a jogszabályváltoztatás lehetővé tette a szegregációt.

*E probléma azonnali megoldása lenne az egyenlő bánásmódról szóló törvényből a 28. § (3) bekezdés kivétele.*

*2. Rendelje meg a múlt évtized szegregációkutatásainak megismétlését!*

A 2000-es évek első évtizedében fontos kutatások folytak a hazai iskolai szegregáció vizsgálatával kapcsolatban. E kutatások 2010 után nem folytatódtak (egy, korábban elkezdett kutatások eredményei jelentek csak meg 2010 után). Emiatt nem rendelkezünk átfogó képpel a hazai szegregációs helyzettel kapcsolatban, ami akadályozza az eredményes és hatékony oktatáspolitikai cselekvést. Kutatni szükséges elsősorban a következőket:

- A szegregációs helyzet alaptényei (különböző társadalmi csoportok szelekciója a szelekció más-más mértékeiben meghatározva, a szociális helyzetbeli különbségeket tekintve, a romák szegregációjára tekintettel).
- A szegregáció magyarországi alakulása, trendjei az elmúlt másfél-két évtizedben.

- A szegregáció hatásai az iskolai eredményességre, a szocializációra, a nevelés eredményeire.
- Deszegregációs programok, sikerek és sikertelenségek, okok.

*A feladat pályázatok kiírását és lebonyolítását, valamint a megfelelő források biztosítását igényli.*

A leírás végén elhelyeztünk egy válogatott bibliográfiát a korábban megjelent, szegregációval foglalkozó publikációkból.

### *3. Hozzon létre az EMMI keretein belül kötelező szegregációs monitoring rendszert!*

Egy szegregációs monitoring rendszer feladata annak vizsgálata, hogy mely fenntartók, mely nevelési, oktatási intézmények sértik meg a szegregáció kialakulását megelőzni szándékozó jogszabályokat, illetve a feltárt esetekben javaslatok megfogalmazása az EMMI számára a probléma megoldásával kapcsolatban.

A szegregáció kialakulásával kapcsolatban a NKT-nek és az egyenlő bánásmódról szóló törvénynek vannak rendelkezései. Utóbbiak már szerepeltek a 3.1. pontban. A NKT szegregáció tilalmát megfogalmazó pontja pedig a következő:

50. § ... (6) Az általános iskola köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles tanulót, aki életvitelszerűen az általános iskola körzetében lakik (a továbbiakban: kötelező felvételt biztosító iskola). Ha a településen több általános iskola működik, az egyes általános iskolai körzetet úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben.

(8) A kormányhivatal meghatározza és közzéteszi az iskolák felvételi körzetét ... A felvételi körzetek megállapításához a kormányhivatalnak be kell szereznie az érdekelt települési önkormányzatok véleményét.

Vagyis a hátrányos helyzetű gyerekek egy adott településen történő elosztása azon múlik, hogy az illetékes kormányhivatal miképpen határozza meg a felvételi körzeteket, de ebbe van némi beleszólása a helyi önkormányzatnak is. Magukat a felvételi körzeteket pedig úgy kell meghatározni, hogy a HH tanulók eloszlása egyenletes legyen.

Mindezekkel kapcsolatban egy monitoring rendszer feladatai lehetnének elsősorban a következők:

- Megállapítani, hogy mely településeken lettek megállapítva rosszul (a NKT 50. §-ának nem megfelelően) az általános iskolai felvételi körzethatárok.
- Megállapítani, hogy hol alakult ki a körzethatárok megállapításától függetlenül olyan gyakorlat, hogy azonos település több iskolájában lényeges mértékben eltér a HH tanulók aránya. E munka elvégzése előtt meg kell határozni százalékpontban kifejezve, hogy mit nevezünk lényeges eltérésnek. A monitoring rendszernek adatokat kell gyűjtenie azokról az okokról, amelyek miatt helyileg az illetékesek (a tankerületek) eltértek a szabályok alkalmazásától. Ezek az adatok a későbbiekben hozzájárulhatnak a jogszabály alkalmas megváltoztatásához, pontosításához.
- A monitoring rendszernek fel kell tárnia azokat az eljárási hibákat, amelyeket a kormányhivatalok, a tankerületek, az önkormányzatok és az iskolák elkövettek a szegregációt megelőzni szándékozó jogszabályi előírások teljesítése során.
- A monitoring rendszer javaslatot kell, hogy adjon az EMMI számára a feltárt hiányosságokkal kapcsolatos eljárások elindítására, szankciók foganatosítására (sajnos korrekciók, tehát eljárások indítása nélküli lépések megtételére nincs lehetőség, itt befejezett tényekről van szó).
- A monitoring rendszernek fel kell tárnia, hogy az országban mely általános iskolai osztályokban sérti az osztályba sorolás az egyenlő bánásmódról szóló törvény fentebb már bemutatott előírását, vagyis a csoportok elkülönítésének tilalmát. Ebben az esetben is pontosítani szükséges, hogy az egyes osztályokban a HH tanulók arányát tekintve, milyen



százalékpontos különbség tekinthető már olyannak, hogy azzal a monitoring rendszernek foglalkoznia kell.

- Az osztályokat érintő elkülönítési gyakorlat esetén is szükséges, hogy a monitoring rendszer vizsgálja, dokumentálja az okokat, az azokkal kapcsolatos adatokat rögzítse, és szükséges statisztikai vizsgálatokat, összegzéseket végezzen el.
- Az iskolákon belüli szegregáció vizsgálata ki kell, hogy terjedjen minden fenntartóra (az egyenlő bánásmódról szóló törvény érvényes bármilyen fenntartó iskoláira).
- Az iskolán belüli szegregáció eseteiben is szükséges, hogy a monitoring rendszer javaslatokat tegyen a szükségessé váló eljárásokra.

A monitoring rendszer felállítása lehetséges lenne a következő tanév elejére is már. Ehhez megfelelő szakemberekre, a munkafeltételek, a bérek biztosítására van csak szükség, miniszteri rendelet keretében gyorsan megoldható feladat.

#### *4. Állítsa helyre a helyi (tankerületi) esélyegyenlőségi tervezési rendszert!*

A 2011. évi törvényalkotás előtt érvényben lévő szabályok (közoktatási törvény, a helyi önkormányzatokról szóló törvény) mind a köznevelés intézményei, mind a köznevelési intézményeket fenntartó önkormányzatok számára kötelezővé tette esélyegyenlőségi terveknek a megalkotását. Ezek a dokumentumok konkrét feladatokat határoztak meg az esélyegyenlőtlenségek csökkentésével kapcsolatban, e feladatokhoz felelősöket, határidőket, eszközöket és forrásokat rendeltek. A két törvény 2011. évi átalakulása során ezek a szabályok kikerültek a normaszövegekből. Ezeknek a szabályoknak a visszaállítása a két törvényben kismértékű törvénymódosítást jelent csak. Fontos, hogy a fenntartói rendszer változása miatt egy új szisztémában a tankerületeknek is kellene esélyegyenlőségi tervet készíteniük.

#### *5. Érvényesítse a hátrányos helyzetű tanulók iskolakörzeteken belüli egyenlő elosztásáról szóló korábbi szabályozást!*

A régebbi szabályozás a közoktatási törvényt jelenti.

66. § ... (2) Az általános iskola – beleértve a kijelölt iskolát is – köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles tanulót, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye a körzetében található (a továbbiakban: kötelező felvételt biztosító iskola). Ha a településen több általános iskola működik, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetben kiszámított aránya legfeljebb tizenöt százalékponttal lehet magasabb, mint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek a település egészére kiszámított aránya.

E szabály, és a most a NKT-ben érvényesülő szabály között két lényeges különbség van. Egyrészt a régi szabályozás a HHH tanulók arányát vette alapul, a NKT a HH tanulók arányát. Másrészt a régi szabályozás megadta, hogy milyen mértékű eltérés esetén nem fogadható el a körzethatárok megállapítása. Látni kell azonban, hogy a régi szabályozás „enyhén szólva slamos volt”. Csak azt tartalmazta, hogy egy általános iskolában a települési arányt 15%-pontnál nagyobb arányban nem haladhatja meg a HHH tanulók aránya a körzetben, de nem szabályozta, hogy legalább mennyit kell elérnie ennek az aránynak. Így megtehető volt a következő: ha egy településen két iskola volt, 500 – 500 tanulóval, a HHH tanulók aránya 14,9%, vagyis a HHH tanulók száma 149, akkor akár úgy is meg lehetett oldani a körzetek kialakítását, hogy az egyik körzetben egyáltalán ne legyen HHH tanuló, a másikban legyen az összes. Ugyanis ekkor az egyik körzetben a HHH arány 0%, a másikban az 500 tanulóval 149, tehát 29,8%, és ez az arányszám a HHH tanulók települési arányszámától, a 14,9%-tól csak 14,9%-pontban különbözik, ami kisebb, mint 15 %-pont. Vagyis ez a mérhetetlenül szelektív körzethatár kijelölés abszolút megfelelt a törvényben szereplő előírásnak. Egyszerűen érthetetlen, hogy miért nem a körzetekben kialakuló HHH százalékos arányszámok közötti maximális különbséget határozták meg, mondjuk 5%-pontban.

Nyilván nem a régi szabályozás újra behelyezését kellene szorgalmazni, hanem az itt is leírt megoldást. A lényeg, hogy *a törvénybe kerüljenek vissza számon kérhető, konkrét szám adatok.*

*6. A kormányzat civil jogvédő szervezetek és független szakértők bevonásával kezdje meg egy antidiszkriminációs és deszegregációs program kidolgozását!*

Ez a követelés azzal a CKP-s kezdeményezéssel együtt érvényes, ami az alapvető, a gyökeres változtatásokat igénylő problémákkal kapcsolatos. E problémák között ott lesz az esélyegyenlőtlenségek jelentős csökkentése, és a szegregáció megszüntetése is. Egy antidiszkriminációs és deszegregációs program számos elemet kell, hogy magába foglaljon. Ezek közül is kiemeljük a képességkibontakoztató és integrációs program (IPR) megfelelő feltételekkel való folytatását (inkább újraindítását, hiszen a program az elmúlt években a “fokozatos elhalás” jelenségeit mutatta). Az IPR fontos szerepet játszott az esélyegyenlőtlenségek és a szegregáció csökkentésében, olyan konkrét program volt, amely feltételeket biztosított (szakmai és anyagi téren egyaránt) a feladatot vállaló, és magas színvonalon megoldani szándékozó pedagógusok számára. Az IPR “újjáélesztése” azonnal elindítható program, a korábbi gyakorlat pozitívan értékelhető elemei rendelkezésre állnak (feladatok, szabályok, maga a pedagógiai program, az iskolákkal és a pedagógusokkal szembeni elvárások, a pedagógusok fejlődését segítő továbbképzési programok).

Háttéranyag – lásd online

## Irodalomjegyzék az elmúlt másfél évtizedben megjelent, a szegregáció kutatásához köthető munkákból

- Berényi Eszter, Berkovits Balázs és Erőss Gábor 2008. Az iskolába rendezett gyerek– kiváltság és különbségtétel a közoktatásban. Gondolat Kiadó, Budapest. Utolsó letöltés 2016. március 20-án:  
[http://real.mtak.hu/1676/1/47040\\_ZJ1.pdf](http://real.mtak.hu/1676/1/47040_ZJ1.pdf)
- Havas Gábor 2002. A cigány tanulók elkülönítése az általános iskolában. In: Reisz Terézia és Andor Mihály (Szerk.) *A cigányság társadalomismerete*. Pécs, Iskolakultúra. 151–172.
- Havas Gábor 2009. A felsőoktatáshoz kapcsolódó esélyegyenlőségi programok. In: Törzsök Erika, Paskó Ildi és Zolnay János (Szerk.) *Cigánynak lenni Magyarországon. Jelentés 2008: Út a radikalizmusba*. Budapest, EÖKIK.
- Havas Gábor, Horváth Stefánia, Kis Mária Ildikó, Lengyel Gabriella, Limbacher Tivadar, Pásztor Zsuzsanna, Varga Ábel és Zakariás Ildikó 2007: *Utak a felsőoktatásba – roma mobilitási pályák és a támogató intézmények*. Budapest, Erasmus Kollégium Egyesület.
- Havas Gábor, Kemény István és Liskó Ilona 2001. *Cigány gyerekek az általános iskolában*. Oktatókutató Intézet, Budapest. Utolsó letöltés 2016. március 20-án: <http://mek.oszk.hu/09500/09513/09513.pdf>
- Havas Gábor és Liskó Ilona 2006: *Óvodától a szakmáig*. Budapest, Felsőoktatási Kutatóintézet–Új Mandátum Könyvkiadó.
- Havas Gábor és Liskó Ilona 2005. *Szegregáció a roma tanulók általános iskolai oktatásában*. Kutatás közben sorozat, 266. Felsőoktatási Kutatóintézet, Budapest. Utolsó letöltés 2016. március 20-án:  
[http://gyerekesely.eu/sites/default/files/szakmai\\_csatolmanyok/havas\\_lisko\\_szegregacio\\_altalanos.pdf](http://gyerekesely.eu/sites/default/files/szakmai_csatolmanyok/havas_lisko_szegregacio_altalanos.pdf)
- Havas Gábor és Zolnay János 2010: *Az integrációs oktatáspolitikai hatásvizsgálata, kutatási záró tanulmány*. Budapest, OKM–NEFML.
- Kende Ágnes 2001. A kudarcok okai. In: Andor Mihály (Szerk.): *Romák és oktatás*. Iskolakultúra, Pécs. 65-73.
- Kertesi Gábor 2005. *A társadalom peremén. Romák a munkaerőpiacon és az iskolában*. Osiris, Budapest
- Kertesi Gábor és Kézdi Gábor 2006. *A hátrányos helyzetű és roma fiatalok eljuttatása az érettségire. Egy különösen nagy hosszú távbú költségvetési nyereséget biztosító befektetés*. MTA Közgazdaságtudományi Intézet, Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest. Utolsó letöltés 2015. október 2-án:  
<http://www.econ.core.hu/doc/bwp/bwp/bwp0606.pdf>
- Kertesi Gábor és Kézdi Gábor 2009. Általános iskolai szegregáció Magyarországon az ezredforduló után. *Közgazdasági Szemle*, 56(november), 959–1000.
- Kertesi Gábor és Kézdi Gábor 2012. A roma és nem roma tanulók teszteredményei közti különbségekről és a különbségek okairól. *Közgazdasági Szemle, LIX(7-8)*, 798—853. Utolsó letöltés 2015.09.26-án:  
<http://www.econ.core.hu/file/download/bwp/bwp1205.pdf>
- Kézdi Gábor és Surányi Éva (2008): *Egy sikeres iskolai integrációs program tapasztalatai. A hátrányos helyzetű tanulók oktatási integrációs programjának hatásvizsgálata 2005-2007. Kutatási beszámoló*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest.
- Lannert Judit 2004. A társadalmikirekesztődés folyamata az oktatásban. In: KSH (Szerk.) *A szegénység és a társadalmi kirekesztődés folyamata*. KSH, Budapest. 29-42.
- Liskó Ilona 2001. A cigány tanulók és a pedagógusok. In: Andor Mihály (Szerk.): *Romák és oktatás*. Iskolakultúra, Pécs. 31-46.
- Liskó Ilona 2005. *A roma tanulók középiskolai továbbtanulása*. (Kutatás közben sorozat, 268.) Felsőoktatási Kutatóintézet, Budapest.
- Mészáros Anita 2001. Cigány gyerekek alternatív iskolai fejlesztése. In: Andor Mihály (Szerk.) *Romák és oktatás*. Iskolakultúra, Pécs.
- Nahalka István és Zempléni András 2014. Hogyan hat az iskola/osztály tanulóinak heterogén/homogén összetétele a tanulók eredményességére? In: Oktatási Hivatal (szerk.) *Hatások és különbségek: Másodelemzések a hazai és nemzetközi tanulói képességmérések eredményei alapján*. Budapest: Oktatási Hivatal, 91-166. Utolsó letöltés 2015. október 2-án:  
[http://www.oktatas.hu/pub\\_bin/dload/unios\\_projektek/tamop318/Hatasokeskulonbsegek\\_Masodelemzes.pdf](http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/tamop318/Hatasokeskulonbsegek_Masodelemzes.pdf)
- Papp Z. Attila 2011. A roma tanulók aránya Magyarországon és a tanulói teljesítmények az általános iskolai oktatásban. In: Bárdi Nándor és Tóth Ágnes (Szerk.) *Asszimiláció, integráció, szegregáció. Párhuzamos értelmezések és modellek a kisebbségkutatásban*. MTA Kisebbségkutató Intézet, Budapest. 227-264. Utolsó letöltés 2016. március 20-án: [https://www.academia.edu/3681676/Roma\\_tanul%C3%B3k\\_ar%C3%A1nya\\_Magyarorsz%C3%A1gon\\_%C3%A9s\\_az\\_iskolai\\_teljes%C3%ADtm%C3%A9ny](https://www.academia.edu/3681676/Roma_tanul%C3%B3k_ar%C3%A1nya_Magyarorsz%C3%A1gon_%C3%A9s_az_iskolai_teljes%C3%ADtm%C3%A9ny)
- Papp Z. Attila 2011. Idősoros roma tanulói arányok és kihatásuk a kompetenciaeredményekre. *Prominoritate*, 21. Utolsó letöltés 2015. szeptember 28-án: <http://prominoritate.hu/folyoiratok/2011/ProMino11-3-08-Papp.pdf>
- Szemerszki Marianna 2012. A felsőfokú képzésbe belépők társadalmi háttere, iskolai életútja, a középfokú oktatás főbb sajátosságai. In: Szemerszki Marianna (Szerk.) *Az érettségítől a mesterképzésig*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 113–140. Utolsó letöltés 2015. október 2-án:  
[http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/erettsegitol\\_a\\_mesterkepzesig.pdf](http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/erettsegitol_a_mesterkepzesig.pdf)

# 6. Követeljük a tankönyvválasztás tényleges szabadságát!

---

Ne korlátozza semmi a magas színvonalú, hosszú évek alatt folyamatosan fejlesztett, kompetencia alapú tankönyvek, programcsomagok alkalmazását! A kormányzat és a KLIK hagyjon fel a „kötelezően választandó tankönyvlista” és más burkolt beavatkozás gyakorlatával!

*A kiadók tankönyveinek engedélyeztetését* szektorsemleges módon, azonnal újra kell indítani. Mivel az idő rövideje miatt ez a folyamat a rendelési időszakon kívülre nyúlik, a 2016/17-es rendelési időszakra azokat a taneszközöket is *rendelhetővé kell tenni*, amelyeket a kiadók átdolgoztak az új kerettanterv szerint, de a kormányzat az engedélyeztetést megakadályozta.

*Az iskolai kezdő szakaszban a tartós tankönyvek használatát el kell törölni*, a tankönyv-normatíva erre való hivatkozással történő csökkentésével együtt.

Szabályok - lásd online

## Követelések

### *A szabad tankönyvválasztás megvalósításának érdekében*

#### 1. **Követeljük, hogy a hivatalos tankönyvjegyzékről az iskolák szabadon választhassanak.**

Ne legyen választást korlátozó szempont az sem, hogy mely kerettantervre szól a tankönyvi engedélyük. A fenntartó (KLIK, egyházak stb.) az iskolai rendelést csak akkor bírálhassa felül, ha az iskolák a pénzügyi kereteket túllépték. **Ne alkalmazzanak kettős mércét:** a tankönyvjegyzéken szereplő kiadványok választására ténylegesen azonos feltételek vonatkoznak akár állami (kísérleti), akár magánkiadó tankönyvéről van szó:

- Ne lehessen „kötelezően javasolt” lista, mint 2014-ben!
- Ne jelenhessen meg a KELLO felületén olyan pedagógiailag téves és diszkrimináló piktogramlista, mely alapján (2015-ben) a magánkiadók tankönyveit a fenntartó kizárhatta a tankönyvrendelésből.

#### 2. **Minden pedagógus a fenntartó költségén vagy állami normatív támogatással időben jusson hozzá** a tanévben általa rendelt tankönyvek és kapcsolódó kiadványok aktuális tanári példányaihoz.

### *A tankönyvpiac helyreállításának érdekében*

#### 1. **Azonnali hatállyal függeszték fel az állami tankönyvi monopólium érdekében több fokozatban módosított, a tankönyvkiadást és az iskolai megrendelést ennek javára korlátozó jogszabályokat!** Ezzel szabadítsák fel a gátjait annak, hogy a pedagógusok módszertani és taneszköz-választási szabadsága érvényesüljön. Ezek a jogszabályok különben is betarthatatlanok, ellentmondásokkal terheltek a többszöri, nem elég körültekintő változtatás miatt. A további módosításuk értelmetlen, új jogszabályi keret kimunkálására nincs most idő.

2. **Tegyék lehetővé, hogy már az ideai tankönyvrendelés kiterjedhessen a bevált taneszközök rendelkezésére!** Az OH a kiadók kérésére gyorsított eljárással, azaz legkésőbb 2016. május 15-ig:
  - automatikusan hosszabbítsa meg a 2012/2013-as tanévben még engedéllyel rendelkező könyvek tankönyvi engedélyét
  - (- adjon a magánkiadók könyveinek a kísérleti könyvekkel azonos jogi státuszt egy évre. - Csorba József különvéleménye)
3. **A tankönyvrendelési időszakot hosszabbítsák meg 2016. május 31-ig. Elfogadhatatlan az iskolák részére a visszáru intézményének megszüntetése.**
4. **Biztosítsák a legalább 12 ezer Ft-os tankönyv támogatást minden iskolai évfolyamon** az ingyenesen tankönyvre jogosult tanulónak! A költségvetési törvényből az idén is kimaradt a csak elméletben tartós kölcsön tankönyvekkel már ellátott évfolyamok (1-3. osztály) tankönyvtámogatása. Követeljük, hogy ezt a többiekkel azonos mértékben biztosítsák számukra is.
5. **Legkésőbb 2016 szeptemberéig** meg kell teremteni az érintettek egyetértésén alapuló törvényi feltételeket ahhoz, hogy **a magánkiadók szabályozott feltételekkel vehessenek részt a következő évek tankönyvellátásában.**

*Az alsó tagozatos tartós kölcsön tankönyvek megszüntetésének érdekében*

1. Az iskolai kezdő szakaszban **a tartós kölcsöntankönyvek kötelező használatát el kell törölni.** A visszaadandó tankönyvek az oktatás eredményességét az iskoláztatás kezdeti éveiben jelentősen gátolják, ráadásul a pedagógusokra további felesleges terheket rónak. A kapcsolódó jogszabályok ellentmondásokkal terheltek, hiányosak, betarthatatlanok.
2. Tegyék lehetővé, hogy **az átszerkesztett tankönyvek régebbi, interaktív használatot támogató verziói rendelkezhetővé váljanak,** felkerülhessenek a tankönyvjegyzékre. Ez nemcsak a felhasználás hatékonyságát növelné, hanem költségcsökkentő hatása is lenne. A tartós kivitelű könyvek drágábbak is.

Háttéranyag – lásd online

## 7. A pedagógus életpályához kapcsolódó minősítés és a pedagógiai-szakmai ellenőrzés rendszerét azonnal fel kell függeszteni, a folyamatban levő eljárások befejezésének kivételével!

Az eszközök nem alkalmazhatók mindaddig, *amíg meg nem történik e rendszerek hosszú távú gyökeres újragondolása.*

### Magyarázat

*A CKP megalakulást kezdeményező Közoktatási Kerekasztal 2016. januárjában állásfoglalást adott ki a pedagógusokat, az intézményvezetőket és az intézményeket érintő értékelési rendszerek működésében tapasztalható súlyos problémákról. Ez az állásfoglalás kellően indokolja, miért követeli a CKP a pedagógus életpályához kapcsolódó minősítés és a pedagógiai-szakmai ellenőrzés rendszerének azonnal felfüggesztését.*

2011-től, a Köznevelési törvény megjelenésétől kezdve fokozatosan zajlik a pedagógusok úgynevezett *életpályamodelljének* kialakítása, és ezzel számos ponton kapcsolódva egy átfogó, a pedagógusokra, az intézményvezetőkre és az intézményekre kiterjedő *értékelési rendszer* kiépítése. Bár e szisztémák még nem régóta működnek, azonban már összegyűlt annyi tapasztalat, hogy kimondható: nem pusztán gyermekbetegségekkel küzdenek, nem pusztán a bevezetés kisebb anomáliái jellemzők rájuk, hanem *ezek alapjaikban hibás, a magyar oktatási rendszer fejlődését gátló intézkedések.* Szükség van e rendszerek alapjainak kritikus felülvizsgálatára, és *mai formájukban a szisztémák megszüntetésére.* Ugyanakkor a megszüntetéssel párhuzamosan szükség van egy a magyar oktatási rendszer fejlődését valóban szolgáló, korszerű, a világban eredményesnek bizonyult megoldások tapasztalatait felhasználó oktatási értékelési rendszer kiépítésére.

Nem az értékelést akarjuk kivédeni, elkerülni, éppen fordítva: *valódi, eredményeket hozó, a gyermekeink nevelődését jól szolgáló értékelési rendszer létrehozására van szükség.*

### **Milyen súlyos problémákat tapasztalhattak a pedagógusok a már működő rendszerekkel kapcsolatban?**

- Rendkívül méltánytalan volt, hogy minden pedagógus *a rendszer legalsó kategóriájába* került bele.
- A rendszer *megosztja a pedagógus társadalmat*, szembe fordít egymással olyanokat, akik ezt egyébként nem tennék.
- A rendszerben szereplő mindegyik értékelési folyamatra (a módszerekre, az eljárásokra, a követendő szabályokra) jellemző egy sajátos *maximalizmus és aprólékosság*, amelyet jól láthatóan a rendszerek megformálóinak az a félelme motivált, hogy az értékelési folyamatokban egyébként szokásosan szereplő tényezők valamelyike kimaradhat. Ez azzal a következménnyel járt, hogy egyfajta menedzseri gondolkodásmód szempontjából a feladatokat, azok elemeit szinte „tökéletesen” rögzítő szisztéma jött létre. Am ez a szisztéma ettől olyannyira *bürokratikus, áttekinthetlenné, kirívóan forrásigényessé* vált, a feladatok oly mértékben kivitelezhetlenné váltak, hogy elveszett a lényeg: *az értékelési folyamatoknak az oktatás modernizálását, fejlesztését, jelenlegi problémái megoldását kellene szolgálniuk*, de így nem azt teszik.
- A pedagógusminősítés legfontosabb része, a *portfólió készítése* a legtöbb pedagógusra rendkívül nagy terhet ró, amivel nincs arányban az az „érték”, amit maga a minősítés szolgáltat. Ugyanakkor a pedagógusok számára az *önértékelés*, valamint a *pedagógiai-szakmai ellenőrzés* során rájuk háruló *feladatok is aránytalanul sok teendőt jelentenek* a sokszor csak vélt haszonhoz képest.
- A pedagógusok, a vezetők és az intézmények külső (minősítési és tanfelügyeleti) értékelésével foglalkozó *értékelési szakértők pedagógusok*, akik iskolai neveléssel töltött

munkaidejükből 20%-os kedvezményben részesülnek. E 20% *munkaidő terhére* kötelesek elvégezni értékelési feladataikat. Ez a megoldás számtalan problémát felvet:

- Az értékelő szakértői feladatokat ellátó pedagógusoknak a kedvezményt jelentő 20%-nyi munkaidőben amúgy az iskolában, óvodában nevelői, oktatói teendőket kellene ellátniuk. A „kiesésből” adódó feladatokat az intézménynek helyileg kell megoldania, ehhez *semmilyen plusz bérkeretet nem kap*. Az értékelési feladatok effektív módon növelték a pedagógusok amúgy sem alacsony *munkaterheit a bérek erre szolgáló növekedése nélkül*.
- A terheknek az értékelési folyamatok eredményeként bekövetkezett növekedése több helyen *feszültséget okozott a nevelőtestületekben*. Ez különösen azokon a helyeken volt erős, ahol az érintett, értékelési feladatokkal foglalkozó pedagógus a testületben nem élvezte a többiek szakmai tiszteletét, valójában nem is értették, hogyan válhatott éppen ő mesterpedagógussá és értékelési szakértővé.
- Beláthatatlan, és szinte tervezhetetlen, hogy a 20%-os munkaidő-kedvezmény (heti 8 óra) *elég lesz-e a kötelezően ellátandó feladatok elvégzésére*, ezzel kapcsolatban az értékelési szakértők körében már most sok a negatív tapasztalat.
- Azokra az *intézményvezetők*re, akik egyben értékelési szakértők (viszonylag nagy arányt képviselnek) még a munkaidő-kedvezmény sem érvényes, hiszen az intézményben feladataikat így is, úgy is el kell látniuk, nem helyettesíthetők. A folyamat *az intézményvezetés színvonalának csökkenésével járhat* egyes helyeken.
- A *pedagógus életpálya modell* az elismerésben és a bérben kifejeződő előrelépést a minősítéseken elért eredményektől, illetve az ez által meghatározott szakaszokon belül a munkában eltöltött évek számától teszi függővé. *Alig van szerepe a bérek alakulásában a ténylegesen elvégzett munka mennyiségének és minőségének*. Bár elvileg a minősítés során elért eredmények a pedagógusként végzett munka minőségével kapcsolatban vannak, azonban a pedagógustársadalom jó részének a minősítési rendszerbe vetett bizalma e szempontból rendkívül alacsony szintű. Mondjuk ki nyíltan: a pedagógusok jó része nem hiszi, hogy az életpályamodell keretei között megjelenő értékelések jól tükrözik majd munkájuk valódi értékeit. Ehhez járul hozzá az a tény, hogy *a gyakornok kategóriából a Pedagógus 1-be, és onnan a Pedagógus 2-be való átmenet* a minősítési rendszeren belül végletes módon értékeli a pedagógus munkájának színvonalát (vagy „átmegy”, vagy „elbukik”), miközben nyilvánvaló, hogy a negatív következmény csak nagyon kevés pedagógust fog érinteni. Ez nem nevezhető a szakmai munka árnyalt, és fejlesztő jellegű értékelésének.
- Az értékelési feladatokban részt vevő pedagógusok egy része esetében kizárólag a mesterpedagógussá válás, és így egy jóval magasabb fizetési fokozat elérése jelentette a motivációt, *az értékelési feladatokban való részvétellel nem tudnak azonosulni*.
- Nagyon sok a *rendszer működésében a hiba*. Mivel nincsenek garanciák arra, hogy a rendszer ezt fokozatosan korrigálja, ezért félő, hogy sokáig fennmaradnak.
- A pedagógusok minősítési rendszerén belül viszonylag fontos szerepet kap az értékelést végző bizottság tagjainak *óralátogatása* és a megfigyelt tanórák értékelése. Összesen maximum 2 tanóráról van szó. Általános vélemény a pedagógusok körében, hogy *egy tanító vagy tanár gyakorlati nevelő, oktató tevékenységéről hiteles információk két tanóra alapján nem gyűjthetők*.
- A pedagógusok közül nagyon sokan vetik fel, hogy az életpályán történő legalább kétszeri értékelés valójában vizsgáztatás, ami megkérdőjelezi, hogy a pedagógusok annakidején, a felsőoktatási intézményben joggal kaptak pedagógusi diplomát. E véleménnyel ugyan egészében, maradéktalanul egy felelősen gondolkodó pedagógus nem azonosul, azonban az igaz, hogy a pedagógusok többféleképpen (minősítésben, tanfelügyeleti ellenőrzésben és önértékelésben) zajló megméretésének van nem kevés, valóban *vizsgáztató típusú mozzanata*, és ez nem minden esetben indokolt.

- *A mesterpedagógus és a kutatótanár cím esetében rendeletileg megnövelték az érintett pedagógusok munkaterheit, indokolatlanul és a fennálló törvényi szabályoknak ellentmondóan.*



## Mélyebb, elvi természetű problémák

A fenti, és nagy valószínűséggel tovább bővíthető lista is alátámasztja azt az értékelést, hogy mind az egész életpályamodell, mind a gyakorlati megvalósítását is jelentő értékelési rendszerek komoly problémákkal küzdenek, már ma kijelenthető, hogy a gyakorlatban nem állják meg a helyüket. *A tünetekként is értelmezhető gondok jól láthatóan e rendszerek kialakítását meghatározó mélyebb, elvi természetű problémákkal kapcsolatosak.* Ezek a problémák a következők:

- Az értékelési tevékenységek egy olyan köznevelési rendszerben kezdtek el működni, amelyben *az intézményi, a vezetői és a pedagógusi autonómia* a fejlett oktatási rendszerekre jellemző szinthez képest minimális. Az értékelési rendszer által szolgáltatott információk nem képesek annak hatásnak a kifejtésére, ami igazán a funkciójuk lenne, hiszen az érintett, értékelt szereplők szinte semmilyen mértékben nem önálló formálói annak a rendszernek, amelynek a fejlesztése a feladat lenne. Ebben a helyzetben *az értékelési folyamatok funkciói végletesen eltorzulnak*, mindenelekőt a sakkban tartást, a központi direktívák érvényesítését, az önállóság még erőteljesebb megbénítását szolgálhatják, de akár a megfélemlítés és a retorzió is lehet adott esetekben a funkciójuk.
- A kiépült rendszerben a hangsúly a pedagógusok minősítésére kerül, hangsúlyozottan az egyéni pedagógusi tevékenység szakmai színvonalának emelését szolgálja, miközben a minősítő értékelés *nem alkalmas* a minősített személy vagy szervezet közvetlen motiválására, *színvonalasabb tevékenységre ösztönzésére.*
- A pedagógus személyére való koncentráció a korszerű neveléstudományi felismerések tükrében is problematikus, hiszen a nevelés problémáinak megoldásában és a pedagógiai fejlesztésben *a szervezetnek, a szervezeti és pedagógiai kultúrának van meghatározó szerepe.* A pedagógusok tevékenységének színvonalát is egy nagy részben a szervezet minősége határozza meg.
- Alapvetően *megkérdőjelezhető egy pedagógus életpálya modell megalkotásának a szükségessége.* A pedagógus pálya az alaptevékenység, vagyis a nevelés szempontjából homogén, a pedagógus az életpályájának az elején is, a végén is ugyanazt a feladatot végzi. E mellett ugyan megjelenhetnek más, az oktatási rendszerben szükségessé váló, pedagógus szakértelmet igénylő feladatok is, azonban a jelenlegi életpálya modell első három kategóriája ilyenekhez nem kapcsolódik. Az alapfeladatokat tekintve pedig a kutatótanár és a mesterpedagógus címeket elnyerők sem különböznek a többiektől.
- A kiépített szisztéma túlságosan *centralizált* (és ezzel nem elsősorban az amúgy középpontba állítandó önértékelésre összpontosít), végtelenül *bürokratikus, óriási mennyiségű feladat elvégzését követeli a résztvevőktől*, még hozzá úgy, hogy az *elérhető eredmények nincsenek arányban az erőfeszítések nagyságával.*
- A pedagógusminősítés konkrét, pontozásra épülő rendszere nem felel meg a mérésekkel szemben támasztott szakmai követelményeknek, *méréselméleti értelemben megalapozatlan.*

## Kívánatos értékelési szisztéma

A kialakult rendszerrel szemben egy olyan értékelési szisztéma kiépítése látszik indokoltnak, amely

- alapvetően *fejlesztő típusú* értékelés (minősítő funkciókkal is rendelkezhet, de nem ezek a hangsúlyosak),
- *fókuszában az intézmény értékelése áll*, és legfeljebb ennek keretei között jelenti egyes pedagógusok tevékenységének az értékelését,
- *önértékelés központú*, amely önértékelést *szakmailag független, állam által fenntartott, külső értékelő szervezet segíti* tanfelügyeleti típusú értékelésekkel,
- és meggondolandó, hogy számos ország magas színvonalon működő rendszeréhez hasonlóan egy újonnan kiépítendő, hazai rendszer is kockázat alapú legyen, vagyis a központilag szervezett, külső értékelési tevékenységek csak az átlagtól elmaradó eredményeket felmutató, „veszélyeztetett” *intézményekben szerveződjenek.*

## Konklúzió

A jelenlegi pedagógus előmeneteli rendszer, valamint az értékelés egyéb rendszerei azért küzdenek alapjaikat érintő, lényegi problémákkal, mert a 2010 óta zajló oktatáspolitikai radikálisan átalakította az oktatási rendszert, és az új szisztémában valójában annak „logikájából” következően nem működhetnek fejlesztés alapú, a korszerű pedagógiai elveknek megfelelő értékelési tevékenységek, így az általunk fentebb megadott elveket sem lehetne érvényesíteni. Ezért mindenekelőtt szükség van a teljes oktatáspolitikai újragondolására, mélyre hatoló kritikájára, az ebből eredő, a jelenlegi struktúrák alapvető átalakításának szükségességét tartalmazó következtetések levonására.

A pedagógus életpálya és az értékelési rendszerek anomáliái, az intézmények, a pedagógusok, és ezen keresztül a gyermekek, a tanulók és a szülők életét megkeserítő konkrét „ügyek” már csak lecsapódásai annak az oktatáspolitikának, amely a minden szakmai érvek ellentmondó centralizációval, az autonómiák megszüntetésével, az oktatásfejlesztés leállításával, a rendszer szereplőinek mérhetetlen túlterhelésével, bizonyos, a hatalom számára fontos ideológiáknak a nevelés folyamatában való kizárólagossá tételére törekvéssel bebizonyította alapvető tarthatatlanságát.

# 8. Azonnali hatállyal teremtsék meg a nyugdíjas pedagógusok továbbfoglalkoztatásának jogszabályi kereteit! Szüntessék meg a létszámstopot!

---

A kormány vonja vissza az 1700/2012. (XII. 29.) Kormányhatározatot, amely kötelezi a munkáltatót az öregségi nyugdíjkorhatárt elért közalkalmazottak jogviszonyának megszüntetésére, és amely az így elküldött közalkalmazottak álláshelyeire létszámstopot rendelt el!

A nyugdíjasok továbbfoglalkoztatásáról, velük megbízási jogviszony létesítéséről való döntés az igazgató jogköre legyen!

Nem engedhető meg, hogy a tanulóknak tanév közben, akár az érettségi előtt új pedagógushoz kelljen alkalmazkodniuk az automatikus nyugdíjazási kötelezettség miatt. Még kevésbé, hogy a létszámstop miatt a nevelőtestület különböző – esetleg nem is szakos – tagjainak kelljen alkalmasszerűen és térítésmentesen helyettesíteni a nyugdíjazott kollégát.

### Magyarázat

Az 1700/2012. (XII. 29.) Kormányhatározat kötelezi a munkáltatót az öregségi nyugdíjkorhatárt elért közalkalmazottak jogviszonyának megszüntetésére, és az így elküldött közalkalmazottak álláshelyeire létszámstopot rendelt el. Ezt a szabályt később az egészségügyben enyhítették. A tanároknak azonban csak azt tették lehetővé, hogy taníthatnak tovább közalkalmazottként, de ehhez le kell mondaniuk a teljes nyugdíjukról.

A nyugdíjas pedagógusok korábban *általában nem teljes óraszámában tanítottak*, csak annyi órát tartottak, amennyire az iskolának szüksége volt. Ez azért is volt jó az iskolának, mert ha valaki kiesett a tantestületből hosszabb betegség miatt vagy váratlanul kilépett, a nyugdíjasok *ideiglenesen át tudták venni az óráit*. Az azonban abszurd, hogy valaki a részmunkaidős fizetés kedvéért lemondjon a nyugdíjról. Mint ahogy az is ritka, hogy valaki annyira elkötelezett legyen, hogy a korábbi befizetései alapján neki járó nyugdíjról teljes munkaidőben dolgozzanak – legjobb esetben ugyanannyi pénzért.

A tanítás államosítása után, a nyugdíjkorhatárt elért pedagógusok megalázása előre vetítette, hogy milyen sors vár a tanárookra a jövőben. Hiába írta alá a miniszter *úr a szakszervezetek sztrájkbizottságával a megállapodást még 2013 januárjában*, mely szerint

*„A nyugdíjas pedagógusok továbbfoglalkoztatásával kapcsolatos kérdéseket a szakszervezetekkel együtt kidolgozott jogszabályban .... kell rögzíteni 2013. június 30-ig. „*

Ez a rendelet sose született meg – ezt a pontot ugyanúgy *nem tartották be*, mint az aláírt szerződés jó néhány további pontját.

Ha egy pedagógus tanév közben éri el a nyugdíj-korhatárt, akkor azonnal nyugdíjba kell mennie, és nem vehető fel a helyére más tanár. A tanításra többletpénz nincs, az órákat tartsa meg valaki az iskolából („ingyen”). *Tanév közben ki tudja átvenni alsós osztályát, ki tanítja az adott tantárgyat, ki érettségiztetési évek óta oktatott tanítványait?* Ilyenkor válik rendszeressé a *nem szakosok óraadása, az év közbeni csoportösszevonás*. Korábban minden oktatási intézmény törekedett arra, hogy ezeket a diákok és tanárok számára is csak hátrányt hozó tanév közbeni tanárctseréket elkerülje. Sajnos ez most mindennapossá vált.

Ráadásul egyes tantárgyak (például a fizika, kémia, informatika) esetében szinte lehetetlen új tanerőt találni, ugyanis *természettudományos tanárszakokon az elmúlt években jellemző volt, hogy a nyugdíjba vonulóknál lényegesen kevesebb pedagógus szerez végzettséget*.

A Kormányhatározat szerinti szabályozáson csak annyit változtattak, hogy amikor 2013 nyarán nyilvánvalóvá vált, hogy *egyes szakokon a nyugdíjasok nélkül nem lehet megtartani az összes órát*, lehetővé tették az *óraadóként* való alkalmazást.

Ha a nyugdíjba küldött pedagógus az igazgató – sőt, a tankerület – kérésére vállalja, hogy óraadóként dolgozik, *könyörgő levelet kell írnia*, és sorsáról nagyon magasan döntenek.

Ha a tanár nyugdíj mellett vállalja, hogy megtartja korábbi órái egy részét, miért nem kérheti fel erre az igazgató? *A szakszervezeti megállapodás részét képezte az is, hogy az igazgatói jogkör kiterjesztik az óraadó tanárok alkalmazásának lehetőségével*. Mint láttuk, ebből se lett semmi.

Ha az iskola, a tankerület sehogy sem tudja helyettesíteni a nyugdíjba vonulót, minden hónapban *egy hónapra szóló szerződést* iratnak vele alá óraadói munka végzéséről. A szerződéseket a KLIK rendszeresen *néhány hetet, hónapot késve*, általában a kifizetés után írja alá.

Ha egy építkezésen a munkaügyi ellenőrzés munkaszerződés nélkül dolgozókat talál, tetemes bírságra számíthat. *A gyerekekkel azonban büntetlenül lehet minden szerződés nélkül foglalkozni*.

Ezzel együtt előfordul, hogy *akár év közben is* egyszer csak levél érkezik, melyben jelzik, hogy a pedagógus további munkájára nem tartanak igényt. Nem számít, hogy hogyan tanított, kiket, menjen. Esetenként még arra sem kap engedélyt, hogy ingyen különórákon befejezze tanítványai felkészítését az érettségire, versenyekre.

Tapasztalatait semmilyen más formában nem hasznosítják, vele *semmilyen külön szerződést* (emelt érettségiztetés, érettségi elnöki megbízás, tankönyvírás, bizottsági tagság) nem köthetnek.

# 9. A pedagógusok kötelező óraszámát 22 órában kell rögzíteni, el kell törölni az ezen felüli kötött munkaidőt!

---

A munkatársak intézményben való benntartózkodásáról *a vezető döntson!*

## Magyarázat

### A jelenlegi helyzet

Először is egy pontosítás:

A követelés ebben a formában az *alap- és középfokú oktatásban tanító tanárookra* vonatkozik (speciális kivételektől – pl. gyakorló iskolai tanárok – eltekintve).

Azt, amit a köznyelv *32 órás kötelező benntartózkodásnak* hív, a Köznevelési törvény 62. § (5) bekezdése írja elő:

„A nevelési-oktatási és a pedagógiai szakszolgálati intézményekben pedagógus munkakörökben dolgozó pedagógus *heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát* (a továbbiakban: kötött munkaidő) az intézményvezető által - az e törvény keretei között - *meghatározott feladatok ellátásával köteles tölteni*, a munkaidő fennmaradó részében a munkaideje beosztását vagy felhasználását maga jogosult meghatározni.”

Ebből a megfogalmazásból következően *semmi sem minősül pluszmunkának, amit a pedagógus ezen 32 órás kereten belül végez*. Ez az órakeret akár teljesen feltölthető a 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet 17. §-ában tételesen felsorolt, előre meghatározott feladatokkal. Ezekért a pluszfeladatokért – beleértve az eseti helyettesítést is – túlóradíj vagy más díjazás nem adható.

*A korábbi közoktatási törvényekben kötött munkaidő nem szerepelt.*

A *22-26 órás kötelező óraszám* hivatalos megfogalmazása a Nkt 62. § (5) bekezdésében szerepel:

„A *teljes munkaidő ötvenöt-hatvanöt százalékában* (a továbbiakban: neveléssel-oktatással lekötött munkaidő) *tanórai és egyéb foglalkozások megtartása rendelhető el*. A kötött munkaidő fennmaradó részében a pedagógus a nevelés-oktatást előkészítő, nevelés-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lát el.”

*A kötelező óraszám korábban ennél kevesebb volt*: 1996-ban például 20 órában határozták meg ezt, és később emelték 22-re.

*Követelésünk teljesítéséhez az 5. pontot hatályon kívül kell helyezni, a 6. pontban az ötvenöt-hatvanöt százalékot ötvenöt százalékra kell módosítani.*

A módosításokból következne az *eseti helyettesítés ingyenességének megszűnése*, és a túlóradíjak osztószámának a jelenlegi 138, 5-ről 95,26-ra való változása.

### **Az óvodapedagógusok speciális helyzete**

A NKt 62.§ (8) pontja szerint “Az óvodapedagógusnak a kötött munkaidejét a gyermekekkel való közvetlen, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozásra kell fordítania, a munkaidő fennmaradó részében, legfeljebb heti négy órában a nevelést előkészítő, azzal összefüggő egyéb pedagógiai feladatok, a nevelőtestület munkájában való részvétel, gyakornok szakmai segítése, továbbá eseti helyettesítés rendelhető el az óvodapedagógus számára.”

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az óvodapedagógusoknak a kötött munkaidején felül (32 óra) *heti 4 óra eseti helyettesítés elrendelhető* (és el is rendelik).

Az óvodapedagógusokra természetesen nem vonatkozik a kötött munkaidő eltörlésének követelése. Esetükben az az ennek megfelelő követelés, hogy *a törvényi szabályozásból vegyék ki a 32 órán felüli eseti helyettesítés elrendelését*. A 32 órán felüli helyettesítéseket túlóradíjban fizessék ki.

### **Indokaink:**

#### **A kötelező óraszám növelésének következményei:**

- A pedagógus életpályamodell kapcsán heti 2 órával megnövelték a kontakt órák számát 22-ről 24-re. A KLIK egyes tankerületei azonban sokszor csak olyan tantárgyfelosztást engedélyeznek az iskoláknak, amelyben a tanároknak 25-26 órát tanórát kell tartaniuk.
- A kötelező tanítási órák számának növelése létszámcsökkenéssel járt együtt. Az általános iskola alsó tagozatán szinte megoldhatatlan az a korábbi gyakorlat, hogy egy osztályban két tanító legyen. Ezért van olyan tanító, aki heti 2-3 alkalommal napközis feladatokat is ellátva egész nap az iskolában tartózkodik, gyerekek között. Csak otthon, késő este próbálhat felkészülni a következő napra. Márpedig a jelen oktatási helyzetben (szakmailag színvonalatlan tankönyvek, digitális tananyagok hiánya) igen nagy szükség lenne az alapos felkészülésre.
- A tanítás folyamatos, aktív igénybevételt jelent. Egyértelmű összefüggés tapasztalható a tanórák számának növekedése és a pedagógusok elfáradása között. Nem lehet tartósan, 5-6-7 tanórán keresztül helytállni. Ez nemcsak abban nyilvánul meg, hogy fáradt, kimerült, esetleg türelmetlenebbé váló pedagógusok oktatják a gyerekeket, hanem 2013 szeptemberétől azt is tapasztaljuk, hogy folyamatosan növekszik a betegállományban töltött napok száma.
- A 24-26 órára minőségileg felkészülni úgy, hogy ezen felül más oktatással-neveléssel kapcsolatos feladatokat is el kell látnia a pedagógusoknak, lehetetlen!

#### **A kötött munkaidő, a 32 óra benntartózkodási idő problémái**

- Helyettesítésért bért nem lehet fizetni, az beletartozik a 32 órába. A helyettesítés szabályait – maximum napi 2 óra, heti 6 óra – a gyakorlat felülírja. A létszámcsökkenés miatt kevesebb pedagógusra több feladat hárul, így gyakori, hogy nem marad olyan pedagógus, aki még törvényesen beosztható. Gyakran szakmai okok miatt vállal kényszerül valaki többet vállalni (például: elsős osztályban az egyik tanító hosszabb betegsége esetén). Ez a helyettesítés hivatalosan nem létezik, mivel adminisztrálni csak a törvényes mértékű helyettesítést lehet.
- A nevelőtestületen belül is feszültséget teremt, hogy a munkaterhek elosztása nem kiegyensúlyozott. Mindegy, hogy valójában mennyit dolgozik valaki, milyen pluszmunkákat végez, ugyanazt a bért kapja. Elveszett az a motiváló erő, ami előzőleg a minőségi bérpótlékban kifejeződött.

- Az, hogy a helyettesítésért nem kell fizetni, a fenntartót arra ösztönzi, hogy a lehető legkésőbb engedélyezze a nyugdíjba vonuló, tartósan beteg, gyermekvállalás miatt otthon maradó, esetleg kilépett kollégák helyett újak felvételét.
- A pedagógus munkája rendkívül összetett. A 24-26 órán felül más feladatai is vannak, amelyek elvégzésére már eddig is kevés volt a heti 40 óra törvényes munkaidő. A különféle felmérések szerint a pedagógusok már korábban is átlagosan 50 órát töltöttek munkájukhoz kapcsolódó feladatokkal. Ilyen feladatok a teljesség igénye nélkül:
  - foglalkozások, tanítási órák előkészítése;
  - a tanulók teljesítményének értékelése (dolgozatjavítás), reflexiók megfogalmazása, írása;
  - az intézmény kulturális és sportéletének, versenyeknek a megszervezése, az ezeken való részvétel;
  - a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezése;
  - a diákönkormányzattal kapcsolatos feladatok ellátása;
  - ügyelet;
  - gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok intézése;
  - ügyviteli tevékenység (adminisztráció);
  - intézményi dokumentumok készítése, átdolgozása;
  - osztályfőnöki munka;
  - szülői értekezletek, fogadóórák tartása;
  - pedagógusjelölt, gyakornok szakmai segítése, mentorálása;
  - a nevelőtestület, a szakmai munkaközösség munkájában történő részvétel;
  - munkaközösség vezetése;
  - óralátogatások, óraelemzések;
  - az intézményfejlesztési feladatokban való közreműködés.
- A vezetőség tantárgyfelosztáskor ezeknek a kötött óráknak az idejét is meghatározza. Mivel nem minden esetben sikerül a tanítási órákat tömbösítve kiosztani a kollégák között, ezért ezek a kötött órák se tömbösítve jelennek meg, hanem szétszórva (régén az ilyen óra „lyukasóra” volt). Előfordul, hogy egy nyelvtanárnak van első és második órája, majd csak negyedik és hatodik órája. A közte lévő „lyukakban” kéne a tanórán kívüli, fentebb felsorolt feladatokat ellátnia. Ha nem osztják be helyettesíteni! Ezért a 24-26 órán felüli munka tervezhetetlenné válik, a tanár sosem tudhatja előre, hogy szabadon rendelkezik majd az idejével, vagy be kell mennie más helyett órát tartani.
- További probléma a továbbképzéseken résztvevők, valamint a heti 1 napon tanfelügyeletet végző mestertanárok helyettesítése. Mindezek még jobban növelik a pedagógusok kötelező tanórán kívüli terheit.
- Ha mégis marad ideje valakinek, akkor kénytelen a tanáriban eltölteni a 32 órájából fennmaradó időt. *A tanári azonban nem alkalmas az elmélyült, kreatív munkára*: állandó a jövés-menés, zaj van, csöng a telefon, gyerekek kopogtatnak valami problémával; ráadásul *a felszerelés is alkalmatlan* (számítógépek hiánya, lassú net, ha egyáltalán van net).
- Ami a legjobban sérül a 32 óra folyamatos iskolában tartózkodás esetében, az a testi-lelki egyensúly. A kimerítő tanítás után fennmaradó feladatok kreatív megoldásához kiadós pihenésre, feltöltődésre lenne szükség. A kiegészítés általános tünetté vált!

Nem várhatjuk el a tanároktól, hogy a rendkívüli túlterheltség – adminisztratív, helyettesítés, minősítés, portfólió írása – mellett 100%-os munkát végezzenek. Valamire biztosan nem marad idő, energia!

Hatékony és jól felépített asszisztensi rendszerre van szükség, megfelelően megfizetett nevelő-  
oktatást segítő szakemberekkel, akik az adminisztratív és szervezési feladatok jelentős részét  
átvállalják.

### **Miből lesz erre pénz?**

A kormányzati propaganda szerint követelésünk burkolt bérkövetelés. A kötelező óraszám  
csökkentése, az eseti helyettesítés kötelezettségének eltörlése a túlóradíjak vagy a többletlétszám  
miatt jelentős költségekkel jár.

**Ha azonban teljesítik a tanulói terhek csökkentésére vonatkozó követeléseinket is, kevesebb  
lesz az ellátandó összóraszám is. Így a követelés csomag teljesítése végülis nem feltétlenül okoz  
többletköltséget.**

### **Követeléseink:**

**Helyezzék hatályon kívül a Köznevelési törvény 62. § (5) pontját, a munkatársak  
intézményben való benntartózkodásának meghatározása legyen az intézményvezetők  
hatásköre. A 62. § (6) pontban az ötvenöt-hatvanöt százalékot ötvenöt százalékra (tehát 22-  
26 órától 22 órára) kell módosítani.**

**Az óvónőkre vonatkozó 62.§ (8) pontból vegyék ki a 32 órán felüli eseti helyettesítés  
elrendelésének lehetőségét.**

## **10. Követeljük az oktatásfinanszírozás legalapvetőbb forrásainak biztosítását!**

---

*Elengedhetetlen a nem pedagógus végzettségű, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő kollégák  
bérének azonnali jelentős emelése. Illetményük, illetve alapbérük már szeptembertől kerüljön  
szabályozásra!*

A költségvetés átcsoportosításával biztosítsák a közoktatási intézmények dologi kiadásainak,  
fenntartásának, a szükséges státuszok betöltésének feltételeit! A közoktatás költségvetési  
előirányzatának ehhez szükséges megemelése érdekében *legalább 90 milliárd forintos azonnali  
átcsoportosításra* van szükség.

### **Magyarázat\_NOKS**

**Elengedhetetlen a nem pedagógus végzettségű, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő  
kollégák bérének azonnali jelentős emelése. Illetményük, illetve alapbérük már szeptembertől  
kerüljön szabályozásra!**

Bár a 10. pontban ezt nem pontosítottuk, a követelés a *nem pedagógus végzettségű* kollégák bérének  
emelésére vonatkozik. A pedagógus végzettségű NOKS alkalmazottak ugyanis a pedagógus  
életpályamodell szerinti bért kapják.

A 326/2013 kormányrendelet a következőket sorolja a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő (NOKS) kategóriába:

óvodákban óvodatitkár, dajka, pszichopedagógus, pedagógiai asszisztens, úszómester, szakorvos; egyéb közoktatási intézményekben könyvtáros, szakorvos, laboráns, pedagógiai felügyelő, gyermek- és ifjúságvédelmi felügyelő, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens, szabadidő-szervező, pszichopedagógus, műszaki vezető, ápoló, hangszerkarbantartó, jelmez- és viselettáros, úszómester, rendszergazda, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, szociális munkás.

A NOKS alkalmazottakkal azonos helyzetben vannak az ún. *egyéb munkakörben dolgozók*. Ide tartozik a rendelet szerint a munkaügyi, személyzeti előadó, gazdasági dolgozó, műszaki dolgozó, oktatástechnikus, számítógép-kezelő, számítógép-rendszerprogramozó, ügyviteli gépkezelő, ügyviteli dolgozó, könyvtáros technikus, könyvtáros asszisztens, kiegészítő dolgozó.

Az állami/önkormányzati intézményekben dolgozó NOKS munkatársak és egyéb munkakörben dolgozók közalkalmazottak.

Munkájuk elengedhetetlen és nélkülözhetetlen a közoktatási intézményekben. Ők szolgáltatják azt a hátteret, amely nélkül az intézmények nem tudnának működni.

*Fizetésük azonban megalázóan alacsony.*

*A közalkalmazotti bértábla 2008 óta nem változott. Azóta csak azoknak a bérét emelték – a gyakorlati évektől függő emeléstől eltekintve -, akiknél ez elkerülhetetlen volt, mert bértábla szerinti bérük alatta maradt volna a megemelt minimálbérnek vagy a garantált bérminimumnak.*

*A kezdő alaphérez képest a bértábla szorzószámai az évek számával csak minimális - 20-30 százalékos - változást okoznak. Ez vezet ahhoz a paradox helyzethez, hogy egy pályakezdő és egy több mint 30 éve pályán lévő szakember havi nettó jövedelme szinte ugyanannyi (hiszen a kezdő sem kaphat kevesebbet a minimálbérnél).*

*A nem diplomás NOKS alkalmazottak ma kilencvenezer Ft alatti nettó bérral mennek nyugdíjba.*

*Nézzünk néhány példát!*

*Az érettségizett, általában középfokú szakképesítéssel is rendelkező kezdő oktatástechnikus, laboráns, iskolatitkár havi nettó jövedelme 84.600 Ft.*

*A felsőfokú szakmai végzettséggel rendelkező gyógypedagógiai asszisztensek havi nettó jövedelme 87.700 Ft.*

*A rendszergazdák - ha nincs pedagógus végzettségük - az iskolában havonta 85 ezer Ft körüli összeget kapnak kézhez, miközben a vállalati szférában a nettó keresetük bőven 200000 Ft felett van.*

### Magyarázat\_finanszírozás

**Elengedhetetlen a nem pedagógus végzettségű, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő kollégák bérének azonnali jelentős emelése. Illetményük, illetve alaphérez már szeptembertől kerüljön szabályozásra!**

Bár a 10. pontban ezt nem pontosítottuk, a követelés a *nem pedagógus végzettségű* kollégák bérének emelésére vonatkozik. A pedagógus végzettségű NOKS alkalmazottak ugyanis a pedagógus életpályamodell szerinti bért kapják.

A 326/2013 kormányrendelet a következőket sorolja a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő (NOKS) kategóriába:



óvodákban óvodatitkár, dajka, pszichopedagógus, pedagógiai asszisztens, úszómester, szakorvos; egyéb közoktatási intézményekben könyvtáros, szakorvos, laboráns, pedagógiai felügyelő, gyermek- és ifjúságvédelmi felügyelő, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens, szabadidő-szervező, pszichopedagógus, műszaki vezető, ápoló, hangszerkarbantartó, jelmez- és viselettáros, úszómester, rendszergazda, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, szociális munkás.

A NOKS alkalmazottakkal azonos helyzetben vannak az ún. *egyéb munkakörben dolgozók*. Ide tartozik a rendelet szerint a munkaügyi, személyzeti előadó, gazdasági dolgozó, műszaki dolgozó, oktatástechnikus, számítógép-kezelő, számítógép-rendszerprogramozó, ügyviteli gépkezelő, ügyviteli dolgozó, könyvtáros technikus, könyvtáros asszisztens, kisegítő dolgozó.

Az állami/önkormányzati intézményekben dolgozó NOKS munkatársak és egyéb munkakörben dolgozók közalkalmazottak.

Munkájuk elengedhetetlen és nélkülözhetetlen a közoktatási intézményekben. Ők szolgáltatják azt a hátteret, amely nélkül az intézmények nem tudnának működni.

*Fizetésük azonban megalázóan alacsony.*

*A közalkalmazotti bértábla 2008 óta nem változott. Azóta csak azoknak a bérét emelték – a gyakorlati évektől függő emeléstől eltekintve –, akiknél ez elkerülhetetlen volt, mert bértábla szerinti bérük alatta maradt volna a megemelt minimálbérnek vagy a garantált bérminimumnak.*

A kezdő alaphérez képest *a bértábla szorzószámai az évek számával csak minimális - 20-30 százalékos - változást okoznak*. Ez vezet ahhoz a paradox helyzethez, hogy egy pályakezdő és egy több mint 30 éve pályán lévő szakember havi nettó jövedelme szinte ugyanannyi (hiszen a kezdő sem kaphat kevesebbet a minimálbérnél).

A nem diplomás NOKS alkalmazottak ma *kilencvenezer Ft alatti nettó bérrel mennek nyugdíjba*.

*Nézzünk néhány példát!*

Az érettségizett, általában középfokú szakképesítéssel is rendelkező kezdő oktatástechnikus, laboráns, iskolatitkár havi nettó jövedelme 84.600 Ft.

A felsőfokú szakmai végzettséggel rendelkező gyógypedagógiai asszisztensek havi nettó jövedelme 87.700 Ft.

A rendszergazdák - ha nincs pedagógus végzettségük - az iskolában havonta 85 ezer Ft körüli összeget kapnak kézhez, miközben a vállalati szférában a nettó keresetük bőven 200000 Ft felett van.

## 11. Elvárjuk az oktatással kapcsolatos őszinte és nyilvános kommunikációt!

---

A kormányzati kommunikáció feleljen meg a téma fontosságának! *Adja meg a tiszteletet a pedagógustársadalomnak, az oktatás minden szereplőjének!* Hagyjon fel a hangulatkeltő, folyamatosan csupán a fizetésemelésekről szóló manipulációval! A valódi problémák megoldása

helyett a háttérben húzódó ellenséges érdekcsoportok létezését vélelmezni, *a közvéleményt félrevezetni az állam magas rangú alkalmazottainak, kormánytisztviselőinek sincs joga.*

Elengedhetetlen, hogy a továbbiakban minden oktatással kapcsolatos elképzelés, módosítás előtt *kikérjék az iskolahasználók, a szakmai szervezetek és a szakszervezetek véleményét!* Vissza kell állítani és meg kell erősíteni az erre szolgáló *szülői és diákforumokat*, valamint oktatáspolitikai *konzultatív testületeket.*

## 12. Új alapokra helyezett, az elért eredményekre építő közoktatási rendszer kidolgozását kell azonnal elkezdeni!

---

Az oktatásüggyel kapcsolatos különböző szintű egyeztetéseknek egy, a maihoz képest szemléletében új közoktatási rendszer megalkotása felé kell haladnia, melynek kiinduló feltételei és jó gyakorlatai rendelkezésre állnak hazánkban. Alapja *az élményszerű tanulás, a befogadó, esélyteremtő óvoda, iskola és a XXI. század kihívásainak megfelelő tudás.*

Azonnal meg kell kezdeni a nyílt és tényeken alapuló, *hosszú távú stratégiai tervezést*, és az ezen alapuló *új közoktatási és szakképzési törvény, valamint Nemzeti Alaptanterv kidolgozását.*

2016. március 1.

Magyarázatok: 2016. március 22

# A CKP SZAKMAI – SZAKÉRTŐI PRODUKTUMAI

2018-03-30

<https://ckpinfo.hu/2018/03/30/a-civil-kozoktatasi-platform-szakmai-szakertoi-anyagai/>

## Két év – közel 40 kérdéskör

A Civil Közoktatási Platform – a hozzá tartozó hatvan tagszervezet, illetve a létrejött munkacsoportok közreműködésével – 2 év alatt csaknem 40 kérdéskörben publikált szakmai anyagokat a honlapján, amelyek aztán támpontul szolgáltak a médiának, a szakmai közvéleménynek és az ellenzéki oktatáspolitikusoknak egyaránt. Az alábbiakban fordított időrendben mutatjuk be ezeket a szakmai anyagokat.

### Pártok oktatáspolitikai elképzelései

A Civil Közoktatási Platform 2017.11.11 – 2018.02.03-ig tartó konzultációsorozat keretében, 10 témakörben kérdezte meg a választásokon indulni kívánó pártokat oktatáspolitikai programjáról. Cikksorozatunkban egymással könnyen összehasonlítható formában mutatjuk be ezeket elképzeléseket, szakértőink elhangzott összefoglalóit és az adott kéréskörrel kapcsolatos szakmai javaslatokat is.

### Jogi állásfoglalás a honvédelmi intézkedési tervről

Az EMMI Köznevelési Stratégiai Főosztályának 2017. december 22-én keltezett leirata hadüzenet volt az iskoláknak. A honvédelmi intézkedési terv készítésére kötelező utasítás ugyanis ellentétes a lelkiismereti szabadsággal. A honlapon közöljük Deák Dániel egyetemi tanár elemzését, és gyakorlati útmutatót adunk ahhoz, hogy hogyan tagadható meg az intézkedési terv elkészítése, illetve hogy mi lehet ez utóbbinak a következménye.

### A felsőoktatás és a közoktatás érintkezési pontjaira vonatkozó javaslatok

A felsőoktatás egyes területei – elsősorban a továbbtanulási feltételek és a pedagógusképzés – szoros összefüggésben vannak a közoktatással. A CKP ezért javaslatcsomagot állított össze a felsőoktatás-irányítás részére a közoktatás és a felsőoktatás közti átmenetre, a pedagógusképzésre, valamint a felsőoktatási intézményekhez rendelt közoktatási projektekre vonatkozóan.

### Miért rossz megoldás a szakmaszerkezeti döntés?

Az évente kormányrendelettel meghozott, ún. *szakmaszerkezeti döntés* megynként meghatározza, hogy a szakmunkásképzőkben (hivatalos nevén: szakközépiskolákban) milyen szakmákban, a szakgimnáziumokban pedig milyen ágazatokban, hány főnek lehet államilag finanszírozott képzést indítani. Elemzésünkben bemutatjuk, hogy a rendelkezésnek mind az elve, mind a jelenlegi formája és kivitelezése szakmaiatlan, értelmetlen, ráadásul nem csak az iskolák és a tanulók szempontjából, hanem a gazdaság szempontjából is káros.

### Okosan az iskolai pénzügyi neveléssel!

A cikkben a Civil Közoktatási Platform az NGM hétéves, „Okosan a pénzzel! A pénzügyi tudatosság fejlesztésének stratégiája” című tervezetéről fejt ki álláspontját. A lakosság pénzügyi tudatossága és műveltsége ugyan valóban fejlesztésre szorul, a CKP mégis kételyeket, aggályokat, egyes esetekben ellenvetéseket kénytelen megfogalmazni a javasolt megvalósítással kapcsolatban.

### Tényleg magas az oktatásra fordított kiadások aránya a GDP-hez viszonyítva?

Balog Zoltán, az EMMI minisztere egy a sajtóban megjelent megnyilatkozásában azt mondta, hogy Magyarország az oktatásra egy évben a GDP 5,2%-át költi, s hogy ezzel Közép-Európában Lengyelországgal

együtt az élen állunk. Úgy tűnik, a miniszter egy hibás adatrendszerből vette a kijelentésében szereplő számot. Az Eurostat és a KSH adatai (amelyekben sokkal inkább megbízhatunk, mint Balog Zoltán forrásában), egészen más értékeket tartalmaznak.

## **A hazai közoktatási rendszer megújításának első, halaszthatatlan lépései**

A Civil Közoktatási Platform szakmai szervezetei megvitatták, és a választásokra készülő demokratikus pártok, illetve oktatáspolitikusok figyelmébe ajánlják azokat az első és legfontosabb lépéseket, amelyeket mielőbb meg kellene tenni a hazai közoktatási rendszer újjáélesztése érdekében. Javaslatcsomagunk összeállításakor a CKP-hoz tartozó szakmai és társadalmi szervezetek által meghatározott alapértékekből és alapelvekből indultunk ki.

## **“A nemzeti köznevelés tartalmi szabályozásának koncepciójáról és az azzal összefüggő egyes stratégiai kérdésekről szóló dokumentum” bírálata**

Augusztusban került nyilvánosságra a NAT-koncepciót és néhány más kérdést ismertető dokumentum. Honlapunkon közöljük Nahalka István részletes bírálatát. Aki a kritikán túl (vagy akár helyette) kíváncsi a szervezet pozitív megoldásaira, javaslataira, az oldalunkon elolvashatja az alterNATíva koncepciót és annak a hivatalos NAT-elképzelésekkel való összehasonlítását.

## **BTMN tanulók – miért káros a törvénymódosítás?**

A köznevelési törvény módosítása megszünteti a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók értékelés alóli felmentésének lehetőségét. Szakmai véleményekkel támasztjuk alá, miért káros ez, miért nem elegendő, hogy a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók felmentési lehetősége megmarad.

## **NAT-koncepció – kritika és “kármentő” alternatíva**

Március elején bejelentették, hogy a Kerekasztal elfogadta és vitára bocsátja az új NAT koncepcióját. Az általunk megismert, nyilvánosságra nem hozott koncepció sem tartalmában, sem minőségében nem felel meg elvárásainknak. Ezért a CKP-ban saját, “kármentő” koncepció készült, amelyet a hivatalossal együtt szeretnénk vitára bocsátani.

## **Állásfoglalás a kormány iskolaszervezeti változtatásra vonatkozó javaslatáról**

Az ország közvéleménye 2017. március elején ismerhette meg a kormány ötletét a magyar iskolarendszer átalakításával kapcsolatban. A szándék az, hogy épüljön be a struktúrába, az általános iskola nyolc évfolyama elé egy egyéves iskolaelőkészítő, az óvoda és az alapoktatás közötti távolságot áthidaló nevelési szakasz.

## **Közvéleménykutatás a közoktatásról**

2016 őszén az OFOE munkacsoportja Lannert Judit oktatáskutató vezetésével online kérdézetet végzett pedagógusok, szülők és diákok körében. 3336 érvényes kérdőív alapján készült el az első gyorsjelentés, ebből közlünk itt néhány részletet. A kérdőív eredményeiből számos olyan aktuális probléma körvonalazódik, amiről beszélni, vitázni kell, és amely segítheti a CKP-t is további tevékenysége megtervezésében.

## **Esélytelen esélyegyenlőség – Az IPR tüdőklése és bukása**

Az Integrációs Pedagógiai Rendszer (hivatalos dokumentumokban használt neve: képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítések) elhalásának szomorú története. Az írásból megismerhető egy 2015. november végétől egy hónap alatt lebonyolított, rendkívül furcsa TÁMOP- pályázat története, amelyben a kormányzat 60 milliárd Ft-tal javította az államháztartás egyenlegét, ürügyként esélyegyenlőtlenségeket csökkentő programokat, köztük az IPR-t használva.

## **A Civil Közoktatási Platform követelése**

A Köznevelési törvény 5. évfordulóján tartott helyzetértékelésen megfogalmaztuk a Civil Közoktatási Platform követeléseit.

### **Ötéves a Köznevelési törvény – évfordulós helyzetértékelés**

A törvény elfogadása óta eltelt öt év lehetővé teszi annak értékelését, hogy közoktatási rendszer teljes átalakítása milyen hatást gyakorolt az oktatási eredményekre. Az elmúlt években kiépített *központosított állam-konzervatív közoktatási rendszert* azokkal az elvárásokkal kell szembesíteni, amelyeket napjainkban a diákok tanulási folyamatban való részvételére, a tanulás eredményességére vonatkozóan támasztunk.

### **Kockás könyv- Kiút az oktatási katasztrófából**

Elkészült a *Kockás könyv*, a Civil Közoktatási Platform elemzése a magyar közoktatás alapvető, jelentős beavatkozást igénylő problémáiról és azok lehetséges megoldásáról. A *Kiút az oktatási katasztrófából* alcímű szakmai anyag három változatban érhető el. A részletes elemzést tartalmazó *Kockás könyv* mellett az anyag lényegét összefoglaló *Kockás füzet*, és a gyors áttekintést nyújtó *Kockás táblázat* is elolvasható és letölthető a [ckpinfo.hu/kockaskonyv](http://ckpinfo.hu/kockaskonyv) címről.

### **Két kérdés: A szegregáció tényei és a Kerekasztal átalakítása**

Az Országgyűlés Igazságügyi bizottságának december 5-i ülésén Kész Zoltán független képviselő két, a Civil Közoktatási Platform által megfogalmazott kérdést tett fel Balog Zoltánnak. A miniszter a kérdésekre nem volt hajlandó válaszolni.

### **Mik a valódi kérdések? A CKP álláspontja a NAT megújításának szakmai kérdéseivel kapcsolatban**

A Köznevelési Kerekasztal munkájának részeként, a Tartalomfejlesztési munkacsoportban zajlik a Nemzeti Alaptanterv (NAT) megújításához kapcsolódó koncepció kialakítása. A Tartalomfejlesztési munkacsoport azonban egyáltalán nem foglalkozik olyan kérdésekkel, amelyek egy új NAT elkészítése és kiadása során pedig valóban válaszokat követelnének.

### **Hogyan kellene működni a Kerekasztal utódjának?**

A sajtóból, illetve a közzétett összefoglalóból értesültünk a Köznevelési Kerekasztal átalakításának a tervéről. A CKP Ügyvivő Palkovics Lászlóhoz írt levelében összefoglalja azokat a feltételeket, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy az új oktatáspolitikai egyeztető fórum demokratikus, hatékony, legitim legyen.

### **Az Európai Bizottság oktatási jelentése – van-e oka a kormánynak örülni?**

Megjelent az Európai Bizottság *Oktatás és képzés 2016* jelentése. Rétvári Bence sikerként kommunikálta, hogy a kiadvány szerint Magyarország mutatói néhány ponton az európai átlag feletti vannak, illetve, hogy nőttek az oktatásra fordított kiadások. A legfontosabb kritikával, az esélyegyenlőtlenségekkel kapcsolatban azt mondta, azok megoldására állami fenntartású, központosított iskolarendszerre van szükség.

### **Az alapítványi szakképzés végórái**

A kormány “szakmaszerkezeti döntése” az alapítványi szakképzés szinte teljes megszűnéséhez vezet. Az idején szakmaszerkezeti döntés a támogatott helyeket az állami és az egyházi fenntartók között osztotta fel: mindösszesen három alapítványi, illetve magánfenntartó kapott a „korlátozottan támogatott” szakképesítések közül támogatási lehetőséget. Mivel csak nagyon kevés szakképesítés támogatható feltétel nélkül, ez a döntés gyakorlatilag az alapítványi szakképzés megszűnését jelenti.

## **Kötelező felvételi követelmények a gimnáziumi továbbtanuláshoz**

Több fórumon is nyilvánosságra hozták azt az elképzelést, hogy csak azok tanulhassanak tovább gimnáziumban, akik megfelelnek egy központi felvételin.

## **A CKP levélváltása Lázár Jánossal a szakképzés ügyében**

Augusztus 11-én a CKP szakképzési állásfoglalását eljuttatta az összes, a szakképzéssel bármilyen kapcsolatba hozható minisztérium vezetőjének. Az első válasz a közelmúltban érkezett, Lázár János Miniszterelnökséget vezető minisztertől. A levél hangneme miatt a CKP ügyvivő testülete fontosnak tartotta egy hosszabb válaszlevél megírását.

## **Digitális Oktatási Stratégia**

A Kormány a 1536/2016. (X. 13.) Korm. határozattal elfogadta Magyarország Digitális Oktatási Stratégiáját. A DOS létrehozását valódi konzultációs folyamat kísérte, amelybe a CKP szakértői, szervezetei is bekapcsolódtak. Fontosnak tartjuk, hogy a továbbiakban a megvalósítást is figyelemmel kísérjük.

## **Gyermekvédelmi törvény módosításának tervezete**

Az egyéni képviselői indítvány lehetővé tenné a gyermekek családból való kiemelését, ha a szülő nem működik együtt az egészségügyi, ill. oktatási szolgáltatókkal.

## **A CKP állásfoglalása a szakgimnáziumi változtatásokról**

A szakképzés átalakításának felfüggesztése a CKP 12 pontjának fontos követelése volt. Annak ellenére, hogy a változtatásokat a CKP-n kívüli szakmai szervezetek – köztük a Nemzeti Pedagógus Kar – is kritizálták, és még a Köznevelési Kerekasztal sem támogatta, és annak ellenére, hogy a változások előkészítése a mai napig nem történt meg, a kormányzat ragaszkodik azok szeptember 1-i bevezetéséhez. Ez készítette a Civil Közoktatási Platformot arra, hogy részletes szakmai állásfoglalást készítsen a szakgimnáziumi oktatást érintő, már megtörtént, illetve tervezett változtatásokkal kapcsolatban, és azt cselekvésre felszólító kísérőlevéllel eljuttassa a döntéshozókhoz és a közoktatásban, szakképzésben érintettekhez.

## **A CKP követeléseinek jelenlegi helyzete**

A tanév végével áttekintettük, mi történt a CKP által támogatott Tanítanék és PSZ követelésekkel, ill. a 12 pont követeléseivel kapcsolatban. Most, két héttel a tanévkezdés után, ezt az áttekintést aktualizáljuk. Pozitív fejleményről sajnos nem tudunk beszámolni.

## **A NAT és a kerettantervek átalakításáról, a tartalmi szabályozásról**

Az elmúlt hetekben a kormány megindította a Nemzeti alaptanterv (NAT) és a miniszter által kiadott kerettantervek átalakításának munkálatait. E dokumentumok a közoktatás tartalmi szabályozásának legfőbb meghatározó elemei, megváltoztatásuk mindig felveti az egész tartalmi szabályozás megfelelő voltának kérdését.

## **Miért nem örülünk annak, aminek a kormány szerint örülnünk kellene?**

Az utóbbi napokban interjúkban, rendeletekben, rendelettervezetekben óriási mennyiségű olyan információ zúdult ránk, amelyekkel kapcsolatban állásfoglalásra van szükség. Ezek egy részét úgy publikálja a kormány, mint a pedagógus-követelések teljesítését. Miért nem tudunk nekik mégsem örülni? És mik azok a történések, amelyeknek még a kormány szerint sem kellene örülnünk?

## **Esélyteremtés vagy Taigetosz? SNI gyermekek a közoktatásban**

A sajátos nevelési igényű – mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, autista, pszichés fejlődési zavarral küzdő – gyermekek fejlesztése, oktatása nem biztosítja esélyüket a lehető legfüggetlenebb, leginkább kiteljesedett életre, a társadalmi beilleszkedésre.

### **Mi a baj a jövő évi költségvetéssel?**

2017-ben tovább csökkenek az oktatási kiadások. Megmarad a kölcsöntankönyv, és tovább nehezítik az alternatív tantervek benyújtását, az alapítványi iskolák működését. Ráadásul a tervek és a tényleges költségek jövőre sem lesznek köszönőviszonyban sem egymással.

### **Állítsák le a rombolást a szakképzésben!**

A kormányzat folytatja a szakképzés átalakítását. A kor követelményeinek ellentmondva a múlt századi szakképzési rendszer visszaállítása a cél. A Kereskedelmi Kamara instrukciói alapján, egyes gazdasági szereplők rövidtávú érdekeit figyelembe véve újabb tanulóktól veszik el a lehetőséget boldogulásra, és teszik tönkre hosszú távon a magyar gazdaságot.

### **A tankönyvrendelés véglegesítése – KÉRDÉSEK ÉS JELZÉSEK**

A tankönyvrendelés terén teljes a káosz. Jelezzétek, ha jogsértést tapasztaltok! Küldjétek el kérdéseiteket, hogy továbbítsuk az illetékeseknek! Használjátok ki az utolsó napokat!

### **A CKP 12 pontja – magyarázatokkal ellátva**

A Civil Közoktatási Platform szervezetei összefoglalták a közoktatás akut problémáinak orvoslásához elengedhetetlen azonnali intézkedéseket, melyek nem igényelnek hosszabb előkészítést. Ezen intézkedések mindegyikét szükséges *haladéktalanul meghozni azért, hogy a soron következő tanévben érvényesüljenek, és hogy az érintett diákok érdeksérelme elkerülhető legyen.* Leszögezzük, hogy a közoktatás megkerülhetetlen, rendszerszintű átalakításának eszközrendszerét higgadt tárgyalási folyamat során kell kimunkálni, és ez időt, türelmet igényel.

### **A NAT és a kerettantervek átalakításáról, a tartalmi szabályozásról**

Az elmúlt hetekben a kormány megindította a Nemzeti alaptanterv (NAT) és a miniszter által kiadott kerettantervek átalakításának munkálatait. E dokumentumok a közoktatás tartalmi szabályozásának legfőbb meghatározó elemei, megváltoztatásuk mindig felveti az egész tartalmi szabályozás megfelelő voltának kérdését.

### **A CKP értékei és az orbáni iskola valósága: szembeállítás és magyarázat**

A CKP munkájában alapul szolgáló értékek magyarázata mellett áttekintjük, mennyiben ellentétes a jelenlegi oktatáspolitikával ezekkel az értékekkel, többek között a személyközpontúsággal, a méltányossággal, a tanulói kompetenciák fejlődésének támogatásával, az iskola demokratikus működésével, az autonómiával és elszámoltathatósággal, az átlátható és átjárható, zsákutcamentes közoktatással.

# CKP-MÉRLEG: 2 ÉV – 60 MEGNYILATKOZÁS

2018-03-31

## Állásfoglalások, sajtóközlemények, levélváltások Válogatás

A CKP 12 pontja	A CKP állásfoglalása a szakképzésről
A CKP hozzászólása a Digitális Oktatási stratégiához	A CKP szerepe a digitális oktatási stratégia kidolgozásában
A CKP állásfoglalása a szakgimnáziumi változtatásokról	Kérdések Palkovics Lászlóhoz. Az Index nyilvános szülői értekezletre gyűjtött kérdéseket
A Civil Közoktatási Platform Közleménye a szervezet működéséről, a sajtóban megjelent áhírekre reagálva	Levélváltás Lázár Jánossal a szakképzés ügyében
A CKP reakciója az Európai Bizottság oktatási jelentésére és Rétvári Bence nyilatkozatára	A CKP állásfoglalása Rétvári Bence alternatív valóságáról
Mik a valódi kérdések? A CKP álláspontja a NAT megújításának szakmai kérdéseivel kapcsolatban	Sajtóközlemény a kormány konzultációs gyakorlatáról
Hogyan kellene működnie a Kerekasztal utódjának?	A Miniszter félrenéz – de ez az, amit nem tehet meg! Nyílt levél Balog Zoltánnak
Újabb levél a Köznevelés-stratégiai Kerekasztalról	A CKP levelet írt az OECD oktatási igazgatójának
A CKP sajtóközleménye a NAT felülvizsgálatáról	Elkészült a Kockás könyv
Új formában kell beszélni a közoktatásról – sajtóközlemény a Kerekasztal átalakításáról	A kormány a Magyarországért tevékenkedő civilek ellen – nemzetközi sajtótájékoztató a CKP szervezeteit is érintő boszorkányüldözésről
Beadvány az Alapjogok Biztosához a szakgimnáziumi érettségivel kapcsolatban	A CKP levele Balog Zoltánhoz: mire számíthatnak az oktatási civil szervezetek?
Nemzetközi sajtótájékoztatót tartott a Civil Közoktatási Platform a civilek elleni támadás kapcsán	Sajtótájékoztató a Rétvári Bence nyilatkozata kapcsán
Nem a Civil Közoktatási Platform, hanem a Köznevelési Kerekasztal átláthatatlan – Nyílt levél Rétvári Bence államtitkárhoz	Személyes megbeszélés kezdeményezése Balogh Zoltán miniszterrel a 2017-ben érettségizők ügyében
Állásfoglalás az iskolaszervezet átalakítására	Levél Balog Zoltán miniszternek a társadalmi



vonatkozó javaslat társadalmi vitájáról	egyeztetés javasolt formájáról
A CKP támogatja a “civilek nélkül nem megy: Magyarországnak szüksége van ránk” kezdeményezést	Állásfoglalás az OKNT és a Köznevelés-stratégiai Kerekasztal működését szabályozó kormányhatározatról
Milyen kell legyen egy érdekegyeztető testület? – A CKP ÜT levele Palkovics Lászlónak	Szakgimnáziumi érettségi – mit lehetne még tenni?
Állásfoglalás a kilencosztályos iskolára vonatkozó kormányjavaslatról	Állásfoglalás kérése a szakmai érettségigénybe vehető kedvezményekről
Nemzeti alaptanterv? Van alterNATíva! A CKP kármentő akciója	Közlemény a Karátson Gábor Kör Közös Nevező c. dokumentumához kapcsolódva
Beszéljük meg, milyen legyen az új Nemzeti Alaptanterv! Kérdőív a tartalmi szabályozás koncepciójáról	Ne hagyjuk! Húsvétkor kellett volna véleményezni a 100.000 gyereket hátrányosan érintő törvénymódosítást
Sajtóközlemény a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókat sújtó törvénymódosításról az EMMI-ben tartott megbeszélés kapcsán	Tankerületi tanácsok – a kormányzati kalap újabb nyuszi
A Civil Közoktatási Platform gyors elemzése az új Nemzeti alaptanterv kormányzati koncepciójáról	NAT-koncepció – kritika és “kármentő” alternatíva
OKNT és kerekasztal: CKP állásfoglalás és ajánlás	Vitatjuk a vitathatatlant – az oktatás helyzetéről Palkovics László lelkendező kinyilatkoztatása kapcsán
Levél Maruzsa Zoltánnak: legyen alternatív – NAT koncepció, legyen vita!	Az EMMI NAT-tal kapcsolatos állításainak cáfolata
A hazai közoktatási rendszer megújításának első, halaszthatatlan lépései – A CKP javaslatcsomagja	Felsőoktatási javaslatcsomagunkat eljuttattuk Horváth Zitának
Ne legyen 2020-tól kötelező nyelvvizsga! A CKP állásfoglalása	A CKP rendezvénysorozata a pártok oktatási elképzeléseiről
Társadalmi egyeztetés – szűk körben?!	Hogyan reagáljunk a HIT-leiratra? Levél az intézményeknek
Tényleg akkora a siker? A PIRSL szövegértés-vizsgálatáról és annak kormányzati kommunikációjáról	7 kérdés a NAT-ról: előbb a miniszterhez...
... majd az ombudsmanhoz fordultunk	Támogatjuk a diákok követeléseit – állásfoglalás a



# A CKP honlapjának használata

<https://ckpinfo.hu/>

*E elérhetőségeink itt találhatóak*

**Kapcsolat** f

**CIVIL KÖZOKTATÁSI PLATFORM**

**Kiemelt témák** **Hírek** **Dokumentumok** **Magunkról** **Vélemény** **Eng 9 pont** **Q**

*A felső menüpontok összegyűjtik anyagainkat több szempont mentén.*

**Kiemelt témák** **Hírek**

- UKRAJNAI MENEKÜLTEK
- FELSŐOKTATÁS
- ÉRETTSÉGI
- SNI
- SZAKKÉPZÉS
- TANKÖNYV
- TÁVMEGOLDÁSOK
- NAT
- SZTRÁJK, POLGÁRI ENGEDTELENSÉG

*A nagyobb ikonnal a teljes honlap összes anyagába előforduló szavakra kereshetünk rá.*

**Dokumentumok**

- ELEGY
- KOCKÁS KÖNYV 2016
- VAN VÁLASZTÁS!
- OKTATÁSI MINIMUM 2018
- CKP KÖZLEMÉNYEK
- EGYÉB DOKUMENTUMOK
- SAJTÓFIGYELŐ 2016-2018
- HÍRLEVELEK 2016-2018